

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните

Българска агенция по безопасност на храните

**КАЧЕСТВО НА БЪЛГАРСКАТА ОБИКНОВЕНА ЗИМНА ПШЕНИЦА
(*Triticum aestivum* var. *vulgare*)
И КАЧЕСТВО НА БЪЛГАРСКАТА ТВЪРДА ПШЕНИЦА
(*Triticum durum*)**

РЕКОЛТА 2024 ГОДИНА

Септември, 2024 година

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 915 98 98, www.babh.government.bg

☐ Ниво 3, TPL-RED ☐ Ниво 2, TPL-AMBER ☒ Ниво 1, TPL-GREEN ☐ Ниво 0, TPL-WHITE

**КАЧЕСТВО НА БЪЛГАРСКАТА ОБИКНОВЕНА ЗИМНА ПШЕНИЦА
РЕКОЛТА 2024**

**I. Данни и крайни резултати от окачествяването на пшеница реколта 2024 година.
Преглед на качеството и по години.**

1. Цел:

Съгласно Указанията, утвърдени от Таня Георгиева – зам. министър на земеделието и храните, за организиране работата на Българска агенция по безопасност на храните и Областните дирекции „Земеделие“ по окачествяването на ечемик, пшеница, слънчоглед, царевица и оризова арпа от реколта 2024 година, всички мероприятия по вземането, оформянето и изпращане на пробите за анализ се осъществяват от експерти от Областните дирекции „Земеделие“. Лабораторните анализи на основните показатели, характеризиращи качеството на добитата пшеница се провеждат от Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) - Централна лаборатория за окачествяване на зърно и фуражи (ЦЛОЗФ) – гр. София и регионалните лаборатории към нея, находящи се в гр. Добрич, гр. Плевен, гр. Варна и гр. Бургас.

Целта на представителното окачествяване е на базата на лабораторни анализи да се направи оценка и анализ на качествените показатели на добитото количество зърно от пшеница (обикновена и твърда), реколта 2024 г. Обобщената информация ще послужи за вземането на адекватни управленчески решения от администрацията, свързани със зърнения баланс на страната и ще подпомогне дейността на зърнопроизводители, зърнопреработватели, търговци на зърно, браншови организации.

2. Обхват:

В периода на жътвената кампания бяха взети **1 228 бр.** проби от **2 385 962 т.** пшеница от зърнопроизводителните райони на страната (27 области). Извадката е в размер на **37,02 %** от реколтираното количество, възлизащо на **6 445 180 т.** по предварителни данни от Министерството на земеделието и храните към 01.08.2024 г. Процента на опробваната пшеница гарантира представителност на извършеното окачествяване.

Стандарт БДС 602-87 посочва показателите и тяхната стойност, на основата на които се определят потребителната и търговската стойност на пшеничното зърно. Съгласно стандарта качествените показатели които са анализирани са: влага, хектолитрова маса, обща стъкловидност, количество и качество на глутена, число на хлебопекарна сила, примеси-зърнени или чужди и наличие на дефектирани зърна (фузариозни, плесенясали главниви, убодени от житна дървеница.) На основание чл. 34, ал. 2, ал. 3 и ал. 4 от Наредба № 23 за условията и реда за мониторинг на пазара на зърно (ДВ бр. 8 /29.01.2016 г.), с цел получаване на всеобхватна оценка на добитата пшеница, са проведени анализи за установяване на съдържание на суров протеин; изведени са алвеографски изпитвания за определяне сила на брашното; определени са число по Хагберг (амилазна активност) и седиментационно число по Zeleny.

3. Резултати:

Крайните резултати от проведените от Българската агенция по безопасност на храните лабораторни анализи на средните проби от пшеница, реколта 2024 г., събрани и предоставени от експерти на Областните дирекции „Земеделие“ показват, че разпределението на зърното по групи е както следва:

Първа група – 4,72 % към 1,61 % за 2023 г.; 6,97 % за 2022 г.; 3,40 % за 2021 г.; 5,60 % за 2020 г.

Втора група – 15,80 % към 11,84 % за 2023 г.; 15,43 % за 2022 г.; 7,28 % да 2021 г.; 11,60 % за 2020 г.

Втора Б група – 52,52 % към 35,27 % за 2023 г.; 43,93 % за 2022 г.; 38,72 % за 2021 г.; 38,70 % за 2020 г.

Трета група – 26,96 % към 51,29 % за 2023 г.; 33,67 % за 2022 г.; 50,60 % за 2021 г.; 43,80 % за 2020 г.

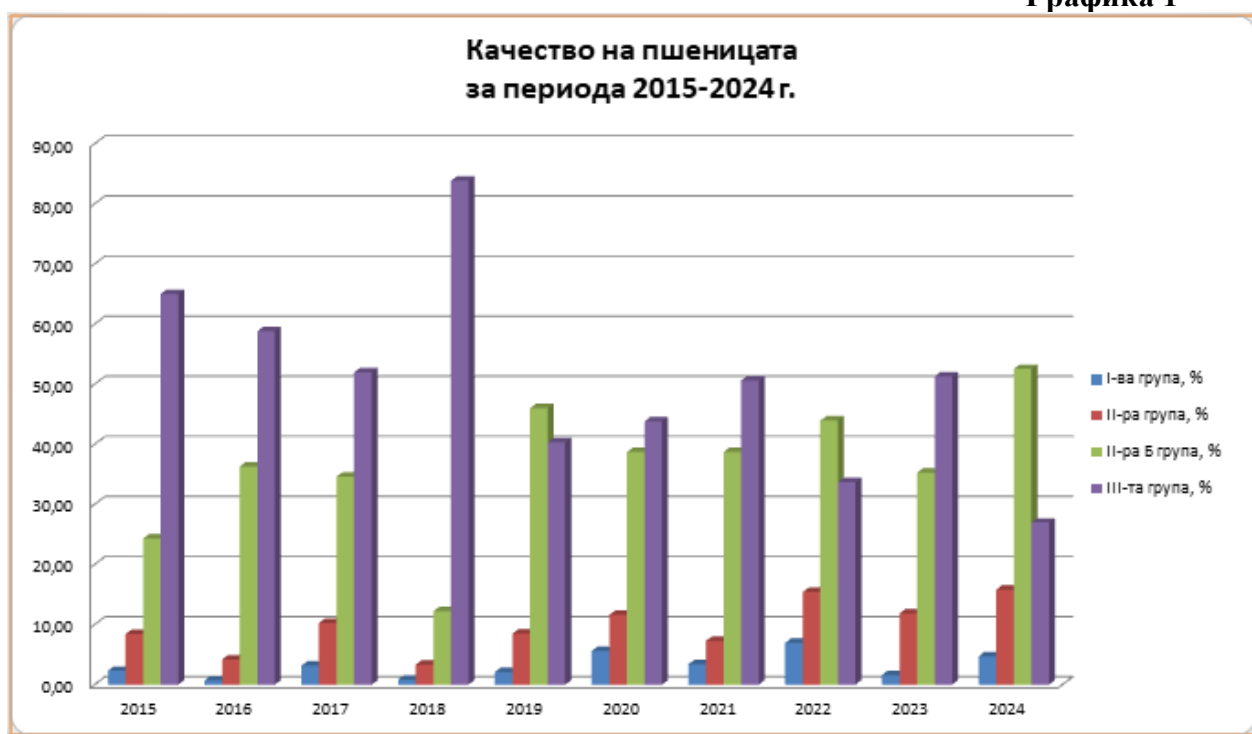
В Таблица 1 и Графика 1 са представени данните за разпределението на пшеницата по качествени групи за реколтната 2024 година и по години от 2015 до 2024 година.

Таблица 1

Реколтна година	Взети проби /брой/	Количество на партидите /тона/	I-ва Група %	II-ра Група %	II-ра Б Група %	III-та група %
2015	1 303	1 836 026	2,3	8,4	24,3	65,0
2016	1 268	1 838 793	0,7	4,2	36,3	58,8

2017	1 297	2 239 039	3,2	10,2	34,6	52,0
2018	1 366	2 119 558	0,8	3,3	12,2	83,8
2019	1 224	2 232 148	2,1	8,5	46,0	40,3
2020	1 267	1 831 054	5,6	11,6	38,7	43,8
2021	1 263	2 602 276	3,4	7,3	38,7	50,6
2022	1 277	2 564 125	7,0	15,4	43,9	33,7
2023	1242	2 647 169	1,6	11,8	35,3	51,3
2024	1228	2 385 962	4,7	15,8	52,5	26,9

Графика 1

На основание получените резултати отчитаме, че **73,04 %** от произведеното пшенично зърно през 2024 реколтна година е с високи хлебопекарни качества и се отнася съответно към първа, втора и втора Б групи. През настоящата година отбелязваме значително повишение на количеството на пшеницата с високо качество спрямо предходната 2023 година когато партидата е формирала 48,72 % дължащо се на добрите метрологични условия.

През наблюдавания период (2015-2024 г.) пшеницата с ниски хлебопекарни качества, отнесена към III група, е формирала над 80 % до 2018 г., когато отбелязва рязък спад до 40 % през 2019 г. През настоящата година, се наблюдава понижение на дяла на

пшеницата с ниски хлебопекарни качества спрямо предходната година – от 50,30 % през 2023 г. на 26,90 % през 2024 г.

Задължително е показателите за качество да се разглеждат комплексно и взаимосвързано. Качествените показатели при пшеницата класирана в III група самостоятелно демонстрират високи стойности, но отнесени заедно един към друг не формират партида, която може да бъде определена към първа, втора или втора „Б“ групи.

На базата на получените данни от извършеното окачествяване на пшеницата, произведена през 2024 г. установихме, че **73,04 % от общото производство или 4 706 270 т.** (при 6 445 180 т. общо производство по данни на МЗХ към 01.08.2024 г.) са с качество, удовлетворяващо изискванията на мелничарския отрасъл за производство на висококачествени брашна за хляб и хлебни изделия.

Това количество е напълно достатъчно за задоволяване хлебния баланс на страната, при средногодишно потребление от около 1 100 000 – 1 200 000 т. пшеница за производство на брашно, хляб, хлебни и сладкарски изделия.

Средните стойности на основните показатели, които определят качествената характеристика на зърното от реколта 2024 година за страната са:

съдържание на влага: 10,3 % $\pm$ 0,5 % към 11,1 % $\pm$ 0,5 % за 2023 г.; 10,9 % $\pm$ 0,5 % за 2022 г.; 11,1 % $\pm$ 0,6 % за 2021 г.; 11,4 % $\pm$ 0,5 % за 2020 рек. г.

хектолитрова маса: 77,0 kg/100 dm³ $\pm$ 2,2 kg/100 dm³ към 75,2 kg/100 dm³ $\pm$ 2,3 kg/100 dm³ за 2023 г.; 75,8 kg/100 dm³ $\pm$ 2,7 kg/100 dm³ за 2022 г.; 76,6 kg/100 dm³ $\pm$ 2,4 kg/100 dm³ за 2021 г.; 75,8 kg/100 dm³ $\pm$ 3,20 kg/100 dm³ за 2020 рек. г.

добив на мокър глутен: 25,0 % $\pm$ 3,0 % към 21,3 % $\pm$ 2,6 % за 2023 г.; 25,9 % $\pm$ 3,3 % за 2022 г.; 23,1 % $\pm$ 3,2 % за 2021 г.; 26,3 % $\pm$ 4,6 % за 2020 рек. г.

отпускане на глутена: 7,7 мм $\pm$ 1,7 мм към 6,9 мм $\pm$ 1,2 мм pd 2023 г.; 7,4 мм $\pm$ 1,4 мм за 2022 г.; 7,1 мм $\pm$ 1,5 мм за 2021 г.; 7,5 мм $\pm$ 1,7 мм за 2020 рек. г.

число на хлебопекарна сила: 55,4 усл. ед. $\pm$ 5,5 усл. ед. към 55,0 усл. ед. $\pm$ 4,6 усл. ед. За 2023 г.; 58,1 усл. ед. $\pm$ 5,8 усл. ед. за 2022 г.; 54,8 усл. ед. $\pm$ 5,2 усл. ед. за 2021 г.; 58,5 усл. ед. $\pm$ 6,9 усл. ед. за 2020 рек. г.

съдържание на протеин: 12,1 % с.в. $\pm$ 1,1 % с.в. към 11,7 % с.в. $\pm$ 1,1 % с.в. за 2023 г.; 12,7 % с.в. $\pm$ 1,2 % с.в. за 2022 г.; 11,7 % с.в. $\pm$ 1,2 % с.в. за 2021 г.; 13,1 % с.в. $\pm$ 1,8 % с.в. за 2020 рек. г.

число на падане: 385,9 сек. $\pm$ 36,5 сек. към 372,8 сек. $\pm$ 38,5 сек. За 2023 г.; 337,0 сек. $\pm$ 49,7 сек. за 2022 г.; 353,0 сек. $\pm$ 40,7 сек. за 2021 г.; 348,7 сек. $\pm$ 46,9 сек. за 2020 рек. г.

В **Таблица 2** по области са отразени получените при анализите средни стойности на основните качествени показатели на пшеницата.

4. Преглед на качеството на пшеницата по реколтни години:

В **Таблица 3** е изнесена информация за качеството на пшеницата за периода от 2015 до 2024 реколтни години. Посочените данни отразяват количеството на зърното с високи и ниски хлебопекарни качества. Отделно за същия период са изнесени данни за количеството на пшеницата от III+ група.

Таблица 3

Реколтна година	Пшеница с високи хлебопекарни качества, / I, II, II Б и III + групи/	Пшеница с ниски хлебопекарни качества, /III – група / (без III+ група)	III+ група
	%	%	%
2015	63,47	36,54	28,46
2016	70,42	29,58	29,21
2017	83,11	16,89	35,08
2018	65,20	34,95	48,87
2019	87,20	9,70	30,60
2020	91,52	8,48	35,31
2021	97,39	2,61	47,98
2022	93,58	6,42	27,25
2023	90,58	9,42	41,87
2024	96,57	3,43	23,53

Съотношението между количеството на пшеницата с високи хлебопекарни качества, спрямо пшеницата с ниски хлебопекарни качества през 2024 година запазва установената от 2015 година насам тенденция - превес има зърното с високи качествени показатели 63,47 % през 2015 рек. година, 70,42 % през 2016 г. и 83,11% през 2017 г., 65,20 % през 2018 г., 87,20 % през 2019 г., 91,13 % през 2020 г., 97,39 % през 2021 г., 93,58% през 2022 г., 90,58 % през 2023 г. и 96,57 % през настоящата 2024 г.

Количеството на зърното от първа, втора и втора Б група през тази реколтна година възлиза на 73,04 %, отчитаме най-висока стойност от анализираните последни пет години – 48,72 % през 2023 г.; 66,33 % през 2022 г.; 49,40 % през 2021 г.; 56,60 %, през 2020 реколтна година. През последните десет годините количеството на пшеницата

с високи хлебопекарни качества, т.е. отнесените към първа, втора и втора Б група, е било в диапазон от 11,3 % до 89 %.

Анализа на резултатите показва, че делът на пшеницата разпределена в първа група (спрямо общото производство) - от 2015 рек. год. насам е в границите от 0,7 % (2016 г.) до 7,0 % (2022 г.). През 2024 година, пшеницата с качествени показатели отговарящи на първа група е висок и се доближава до този от 2022 г. (7,0 %).

През тази година, делът на зърното, отнесено към втора група е 15,8 %, което е по-високо от предходната година, когато към тази партида са били 11,8 % от произведената пшеница. От 2015 рек. год. насам, делът на пшеницата от тази група варира в границите от 3,3 % (2018 г.) до 15,4 % (2022 г.).

Партидата зърно, отнесена към II Б група (52,52 %) се установява значително повишение спрямо предходната 2023 рек.г., когато е била в размер на 35,30 % и се доближава до 2019 г. - 46,0 %. Най- ниска стойност е отчетена през 2018 г – 12,20 %.

Пшеницата, отнесена към III+ група е в размер на 23,53 % от произведеното зърно. Спрямо предходната 2023 г. отбелязваме значително понижение на стойностите, когато са били 41,87 %.

5. Качество на пшеницата в Северна България:

В **Таблица 4** са представени резултатите за качеството на пшеницата по групи, региони и области на Северна България.

За Северна България са анализирани **754 бр.** средни проби от **1 846 233 т.** зърно, което е **77,38 %** от общо анализираната пшеница за страната.

При производство в размер на **4 630 169 т.** пшеница за Северна България (по данни на МЗХ към 01.08.2024 г.), опробваната партида е **39,87 %** от него.

В Северна България разпределението на пшеницата по групи е както следва:

Първа група – 3,86 % към 2,05 % през 2023 г.; 10,26 % през 2022 г.; 6,92 % през 2021 г.; 5,10 % през 2020 рек.г.;

Втора група – 15,14 % към 14,99 % през 2023 г.; 19,72 % през 2022 г.; 10,55 % през 2021 г.; 12,90 % през 2020 рек.г.;

Втора Б група – 48,67 % към 37,31 % през 2023 г.; 37,73 % през 2022 г.; 37,05 % през 2021 г.; 37,64 % през 2020 рек.г.;

Трета група – 32,34 % към 45,65 % през 2023 г.; 32,30 % през 2022 г.; 45,47 % през 2021 г.; 45,17 % през 2020 рек.г. В тази група превес има зърното определено като III+ група със стойност 30,13 %.

Данните показват, че в Северна България преобладава зърното от II Б група.

От анализираниите партии за Северна България към първа група пшеница отчитаме в партии взети от област Видин, Враца, Плевен, Русе, Разград, Силистра, Варна, Търговище, Шумен и Добрич. В всички останалите области на Северна България няма партии отнесени към първа група пшеница (Ловеч, Монтана, Велико Търново и Габрово). За Северна България средно 3,86 % от добитата пшеница са с качество, което отговаря на първа група, което е повишение в сравнение с предходната 2023 г. (2,05 %).

Средно за района на Северна България отчитаме 15,14 % пшеница, отнесена към втора група, стойност доста близка до установената средна стойност за страната в размер на 15,80 %. Най-висок процент пшеница от втора група, който надхвърля установения за страната, отчитаме в области Враца – 23,08 %, Габрово – 20,00 %, Русе – 16,92%, Силистра – 16,22 %, Варна – 22,86 %, Търговище – 21,67 % и Добрич – 25,49 %. За района на Северна България в област Монтана няма партии от тази група, а най - ниската стойност от 6,67 % е отчетана в област Видин.

По отношение втора Б група, средната стойност отчетена за Северна България е в размер на 48,67 % от опробваната пшеница и е сравнително близка до установената за страната стойност за тази група, която е в размер на 52,52 %. Висок процент пшеница от втора Б група (над средния за страната) отчитаме в областите Враца (67,31 %), Монтана (61,54 %), Плевен (56,45 %), Русе (52,31 %), Силистра (64,86 %) и Търговище (55,00 %). При всички останали области пшеницата разпределена към втора Б група е под установената средна стойност за страната, като няма области без разпределено количество партидите с пшеница към втора Б група.

По отношение III+ група, средната стойност отчетена за Северна България е в размер на 30,13 % от опробваната пшеница и е по-висока от установената за страната стойност за тази група, която е в размер на 23,53 %. Висок относителен дял на III+ група над установената за Северна България средна стойност отчитаме в области Видин – 40,00 %, Ловеч – 57,14 %, Габрово – 60,00 %, Монтана – 38,46 %, Плевен – 33,87 %, Велико Търново – 36,36 %, Русе – 29,23 % и Шумен – 41,18 %. Останалите области са с количеството на разпределената към III+ група е под средното за страната. Няма области при, които да няма количества пшеница отнесени към III+ група.

Делът на пшеницата от трета група (без разпределените към III+ група) е 2,21 % което е близо до определената за страната стойност, която е в размер на 3,43 %. Висок е делът на тази група само в области Видин (10,0 %) и Разград – (12,31 %).

Количеството на пшеницата в Северна България с много добри хлебопекарни качества, разпределена в първите три групи (I-ва, II-ра, II-Б) е **67,67 %** при 54,35 %

отчетени за региона през предходната година и при **73,04 %**, отчетени за цялата страна през настоящата година.

Общо 97,79 % от пшеницата, произведена в Северна България през 2024 г. е с добри млевни и хлебопекарни качества, при 96,57 % определени за страната. Партидата е формирана от зърно, отнесено към първа, втора, втора Б и III+ групи, за сравнение, през 2023 г. тази група за Северна България е обхващала 96,19 %, през 2022 г. - 98,51 %, през 2021 г. - 98,73 %, през 2020 г. – 95,35%.

6. Качество на пшеницата в Южна България:

В **Таблица 5** са представени резултатите за качеството на пшеницата по групи, региони и области на Южна България.

За Южна България са анализирани **474 бр. средни проби** за **539 729 т. пшеница**, това представлява **22,62 %** от общо анализираното зърно за страната. **Тази година няма представени проби единствено от област София град.**

При производство в размер на **1 815 011 т. пшеница** за Южна България (по данни на МЗХ към 01.08.2024 г.), опробваната за региона партида възлиза на **29,74 %**.

Разпределението на пшеницата по групи за Южна България е както следва:

Първа група – 1,79 % към 0,63 % през 2022 г.; 1,29 % през 201 г.; 4,93 % през 2020 г.; 0,89 % през 2019 рек.г;

Втора група – 9,37 % към 5,70 % през 2023 г.; 5,58 % през 2022 г.; 5,04 % през 2021 г.; 11,62 % през 2020 рек.г.;

Втора Б група – 44,13 % към 25,62 % през 2023 г.; 40,51 % през 2022 г.; 37,05 % през 2021 г.; 34,94 % през 2020 рек.г.;

Трета група – 44,72 % към 67,92 % през 2023 г.; 53,55 % през 2022 г.; 56,74 % през 2021 г.; 48,51 % през 2020 рек.г. В тази група, в южната част на страната, също като в Северна България, преобладава пшеницата отнесена към II Б група със стойност 44,13 %.

Данните показват, че в Южна България, преобладава зърното от II Б група.

От анализираниите партии за Южна България, към първа група отчитаме пшеница в партии взети само от област Бургас – 5,56 %, Стара Загора – 1,89 %, Ямбол – 1,56 %, Пазарджик – 10,00 % и Пловдив – 2,44 %. В останалите области на Южна България няма отнесена пшеница към първа група.

Средно за района на Южна България отчитаме 9,37 % пшеница, отнесена към втора група, стойност по-ниска от установената средна стойност за страната в размер на 15,80 %. Процент пшеница от втора група, който да надхвърля средния установения за страната отчитам в области Стара Загора – 20,75 % и Пловдив – 24,39%. В областите Бургас, Сливен, Ямбол, Хасково, София област и Пазарджик от Южна България има пшеница, отнесена към втора група, но с доста по – нисък процент от средния за страната. В останалите области (Кърджали, Благоевград, Кюстендил и Перник) няма количества пшенично зърно, разпределено към втора група.

По отношение втора Б група, средната стойност отчетена за Южна България е в размер на 44,13 % от опробваната пшеница и е близък до установената за страната стойност за тази група, която е в размер на 52,52 %. Висок процент пшеница от втора Б група (над средния за страната) отчитаме в области Бургас 53,33 %, Сливен – 90,00 %, Стара Загора – 58,49 %, Ямбол – 79,69 %, София област – 55,56 % и Хасково – 67,95 %. За Южна България делът на пшеница, разпределена към втора Б група със стойност под средната стойност за страната има във всички останали области (Кърджали – 28,57 %, Пазарджик – 20,00 %, Пловдив – 39,02 %, Кюстендил – 118,18 % и Перник – 18,75 %). Само в област Благоевград няма проби разпределена към втора Б група.

По отношение III+ група, средната стойност отчетена за Южна България е в размер на 34,10 % от опробваната пшеница, което е над установената за страната стойност за тази група, която е в размер на 23,53 %. В области Бургас – 27,78 %, Кърджали – 71,43 %, Пловдив 28,05 %, Благоевград – 100,00 %, Кюстендил – 36,36 % и Перник – 62,50 % са над средната стойност за страната, а във всички останали области прилежащи към региона на Южна България има количеството пшеницата разпределената към III+ група, което е под средното за страната.

Делът на пшеницата от трета група (без разпределените към III+ група) за Южна България е 10,62 %, което е почти три пъти над определената за страната стойност, която е в размер на 3,43 %. С изключение на области Сливен, Ямбол, Кърджали, Хасково и Благоевград, във всички останали области на Южна България са установени количества пшеница, които не могат да бъдат отнесени към други групи и попадат в трета група.

Количеството на пшеницата в Южна България с много добри хлебопекарни качества, разпределена в първите три групи (I-ва, II-ра, II-Б) е 55,29 %, при 73,04 %, отчетени за цялата страна.

Общо 89,39 % от пшеницата, произведена в Южна България през 2024 г. е с добри млевни и хлебопекарни качества, към 97,79 % определени за Северна България и при 96,57 % определени за страната. Партидата е формирана от зърно, отнесено към първа, втора, втора Б и III+ групи.

II. Характеристика на зърното по качествени показатели

Целта при производството на пшеница са големи добиви на зърно с високо качество. За да бъдат задоволени изискванията на мелничарската промишленост, определящи са едрината на зърното и неговото качество.

Подробна характеристика на качествените показатели на пшеницата по региони и области за Северна и Южна България е показано в **Таблица 6**.

1. Съдържание на влага:

Влагата на зърното се движи в диапазона от **6,80 % до 13,20 %** към от 8,60 % до 14,00 % през 2023 г.; 8,10 % до 14,50 % през 2022 г.; 8,10 % до 17,90 % през 2021 г.; 8,80

% до 15,00 % през 2020 рек. г. Тази година няма проби от пршеница с влага над максимално допустимата за съхранение - 14 % при 0,23 % през 2022 г.; 0,72 % през 2021 г.; 1,72 % през 2020 рек. г. Влагата на зърното над критичните 14 % е технологично контролируема чрез правилен режим на съхранение.

Средната стойност на съдържанието на влага в зърното за страната е **10,3 % $\pm$ 0,5 %** към 11,1 % $\pm$ 0,5 % през 2023 г.; 10,9 % $\pm$ 0,5 % през 2022 г.; 11,1 % $\pm$ 0,6 % през 2021 г.; 11,4 % $\pm$ 0,5 % през 2020 г., т.е същата е съизмерима с предходната година.

2. Хектолитрова маса:

Хектолитровата маса на зърното е показател за неговата плътност, здравина и изхраненост. Стойностите на този показател са пряко свързани с едрината на зърното, което е важен технологичен фактор. Колкото едно зърно е по-едро, толкова количеството на ендосперма (брашнестата част от зърното) е по-голямо, а това неминуемо се отразява върху рандемана на получените впоследствие брашна.

Показателят варира в широки граници, а именно от **64,5 kg/100 dm³ до 90,2 kg/100 dm³** към от 58,4 kg/100 dm³ до 90,0 kg/100 dm³ през 2023 г.; 63,1 kg/100 dm³ до 85,2 kg/100 dm³ през 2022 г.; 67,3 kg/100 dm³ до 84,6 kg/100 dm³ през 2021 г.; 59,0 kg/100 dm³ до 84,8 kg/100 dm³ през 2020 рек. г.

Най-високите равнища на показателя (90,2 kg/100 dm³) са отчетени в партии взети от област Търговище. Най-ниските нива (64,5 kg/100 dm³) са отчетени в единични проби, взети съответно от област Бургас.

През тази реколтна година, партидата пшеница със стойност на хектолитровата маса с нива по-ниски от 76 kg/100 dm³, която е референтна за пшеницата с високи хлебопекарни качества е в размер на **25,98 %** към 53,30 % през 2023 г.; 37,43 % през 2022 г.; 29,06 % през 2021 г.; 45,72 % през 2020 рек.г. През настоящата година, отчитаме значително понижение на дела пшеница с ниски стойности на хектолитровата маса в сравнение с предходната реколтна година.

Резултатите показват, че едва **2,20 %** от анализираниите партии са с равнища по-малки от 71,0 kg/100 dm³, стойност - референтна за пшеницата с ниски хлебопекарни качества, към 7,00 % през 2023 г.; 6,42 % през 2022 г.; 2,22 % през 2021 г.; 9,25 % през 2020 рек. г., т.е. регистрираме понижаване на партида спрямо предходната реколтна година.

Анализите установиха, че пшеницата с нива на хектолитровата маса по-високи от 76 kg/100 dm³ е в размер на **74,02 %** към **46,70 %** през 2023 г.; 62,57 % през 2022 г.;

70,94 % през 2021 г.; 54,28 % през 2020 рек. г., т.е. имаме значително повишение на партидата от пшеницата с високи хлебопекарни качества, спрямо 2023 г.

Средната стойност на хектолитровата маса на зърното за страната е **77,0 kg/100 dm³ ± 2,2 kg/100 dm³** към 75,2 kg/100 dm³ ± 2,3 kg/100 dm³ през 2023 г.; 75,8 kg/100 dm³ ± 2,7 kg/100 dm³ през 2022 г.; 76,6 kg/100 dm³ ± 2,4 kg/100 dm³ през 2021 г.; 75,8 kg/100 dm³ ± 3,2 kg/100 dm³ през 2020 рек. г. Отчитаме слабо повишаване на средната стойност на хектолитровата маса спрямо предходната 2023 г. и същевременно най-висока стойност за последните пет години.

3. Добив на мокър глютен (ДМГ):

Глутенът (*gluten* – „лепило“) е белтък, който придава еластичност на тестото, създава и удържа структурата на тестените изделия, като спомага за запазване на формата им при процеса на втасване. Съгласно изискванията на стандартите, **количеството на пшеничния глютен** се определя по т.н. „добив на мокър глютен – ДМГ) и се изразява в проценти (%).

Добивът на мокър глютен се движи в диапазона от **16 % до 39 %** към от 16 % до 35 % през 2023 г.; 16 % до 39 % през 2022 г.; 16 % до 34 % през 2021 г.; 14 % до 44 % през 2020 рек.г.

Долната граница на ДМГ е отчетена в единични партии, взета от области Разград, Бургас и Пловдив. Високите стойности на показателя са отчетени в партии от области Силистра и Добрич.

Получените резултати показват, че **86,40 %** от анализиранияте проби са със съдържание на мокър глютен над референтната за пшеницата с високи хлебопекарни качества от 22 %, към 74,40 % през 2023 г.; 79,72 % през 2022 г.; 68,25 % през 2021 г.; 83,19 % през 2020 рек. г., характерна с високото качество на пшеницата. През настоящата година отчитаме значително понижение на дела на тази партида в сравнение с предходната година. При **62,78 %** от анализиранияте партии са отчетени стойности на ДМГ над 25 %, която е гранична стойност само за първа и втора групи при 44,04 % през 2023 г.; 50,59 % през 2022 г.; 31,67 % през 2021 г.; 65,73 % през 2020 реколтна година, стойност която е значително по - висока в сравнение с предходната година и близка до 2020 г.

През наблюдавания период от 2020 до 2024 г. няма проби, при които глютен да не се отмива.

Средната стойност на добива на мокър gluten за страната е **25,0 % ± 3,0 %** към 23,1 % ± 2,6 % през 2023 г.; 25,9 % ± 3,3 % през 2022 г.; 23,1 % ± 3,2 % през 2021 г.; 26,3 % ± 4,6 % през 2020 рек. г. През настоящата година отчетените средни стойности на показателя „ДМГ“ са значително по-високи в сравнение с предходната година и близки до 2022 г.

4. Отпускане на glutena (ОГ):

Съгласно изискванията на стандартите, **качеството на пшеничния gluten** се определя по отпускането му, тоест способността на glutеновото топче да запазва формата си за определено време. Отпускането принципно се разделя на следните групи: много силен gluten до 1 мм; силен gluten от 1 до 4 мм; средно силен от 4 до 12 мм и слаб - над 12 мм. Оптималната стойност на отпускането на glutena, която определя времето на ферментация на тестото в хлебопроизводството, варира между 6 мм и 10 мм, а в този диапазон се намират **71,33 %** от анализираниите проби към 74,48 % през 2023 г.; 67,58 % през 2022 г.; 67,22 % през 2021 г.; 69,16 % през 2020 рек.г. През настоящата година отчитаме по - голямо количество пшеница, при която установените стойности на отпускане на glutena са в оптимални граници.

Отпускането на glutena или относителна разтегливост, характеризираща неговото качество, варира в диапазона от **2,0 мм до 14,0 мм** към 1,5 мм до 16,0 мм през 2023 г.; 1,5 мм до 13,0 мм през 2022 г.; 2,0 мм до 14,0 мм през 2021 г.; 0,0 мм до 17,0 мм през 2020 г.; Анализираниите партии показват, че такива с отпускане над референтната стойност за този показател от 12,0 мм, са **1,20 %** към 0,40 % през 2023 г.; 0,23 % през 2022 г.; 0,48 % през 2021 г.; 5,78 % през 2020 рек.г.

Средната стойност на показателя за страната е **7,7 мм ± 1,7 мм** към 6,9 мм ± 1,2 мм през 2023 г.; 7,4 мм ± 1,4 мм през 2022 г.; 7,1 мм ± 1,5 мм през 2021 г.; 7,5 мм ± 1,7 мм през 2020 г.

5. Число на хлебопекарна сила (ЧХС):

Показателят „Число на хлебопекарна сила (ЧХС)“ характеризира хлебопекарното качество на зърното. Изведен е на основата на връзка между количеството и качеството на glutena. Определя се по таблица и се изразява в условни единици.

Това е комплексен косвен показател заложен в стандарта за пшеницата, който при определяне на групата на пшеничното зърно се явява втория по важност след добива на мокър глутен.

За реколта 2024 година ЧХС се движи в широк диапазон **от 38 до 87 усл. ед.** към от 40 до 78 усл. ед. през 2023 г.; от 38 до 83 усл. ед. през 2022 г.; 38 до 87 усл. ед. през 2021 г.; от 37 до 91 усл. ед. през 2020 реколтна година.

Партидата на пшеницата с ЧХС над 45 усл. ед. е в размер на **96,82 %** от общо анализираното количество, което обуславя добри хлебопекарни качества на добитото зърно от реколта 2024 г. към 94,85 % през 2023 г.; 96,32 % през 2022 г.; 89,70 % през 2021 г.; 95,30 % през 2020 рек.г. На този етап партидата със стойност над 50 усл. ед. (които определят пшеницата с високи хлебопекарни качества) е **86,88 %** към 80,35 % през 2023 г.; 80,50 % през 2022 г.; 68,96 % през 2021 г.; 77,79 % през 2020 рек.г.

Средната стойност на числото на хлебопекарна сила за страната е **55,4 усл. ед. ± 5,5 усл. ед.** към 55,0 усл. ед. ± 4,6 усл. ед. през 2023 г.; 58,1 усл. ед. ± 5,8 усл. ед. през 2022 г.; 54,8 усл. ед. ± 5,2 усл. ед. през 2021 г.; 58,5 усл. ед. ± 6,9 усл. ед. през 2020 рек.г.

6. Съдържанието на протеин:

Показателят варира от **7,6 % с.в. до 16,6 % с.в.** към от 8,0 % с.в. до 18,0 % с.в. през 2023 г.; 7,8 % с.в. до 19,0 % с.в. през 2022 г.; 8,1 % с.в. до 16,6 % с.в. през 2021 г.; 7,9 % с.в. до 22,6 % с.в. през 2020 рек.г. Партидите, които са със съдържание на протеин под 10,5 % с.в. са **8,63 %** към 15,14 % през 2023 г.; 13,59 % през 2022 г.; 13,62 % през 2021 г.; 8,56 % през 2020 рек.г., т.е. през настоящата година отчитаме значително понижение на дяла на тази партида в сравнение с предходната година. Партидите от окачествените проби с нива над 12,0 % с.в. протеин са **60,42 %** към 52,66 % през 2023 г.; 62,49 % през 2022 г.; 41,73 % през 2021 г.; 71,78 % през 2020 реколтна година., т.е. и при този показател отчитаме значително повишение дела на партидата, само спрямо предходната година.

Средната стойност на съдържанието на протеин за страната е **12,1 % с.в. ± 1,1 % с.в.** към 11,7 % с.в. ± 1,1 % с.в. през 2023 г.; 12,7 % с.в. ± 1,2 % с.в. през 2022 г.; 11,7 % с.в. ± 1,2 % с.в. през 2021 г.; 13,1 % с.в. ± 1,8 % с.в. през 2020 рек.г. или отчитаме незначително увеличаване на стойността спрямо отчетеното през предходната година.

7. Повреда от житна дървеница:

Вредната житна дървеница (*Eurygaster integriceps*) е икономически най-важния неприятел по житните култури, в частност при пшеницата. Вредят както възрастните насекоми, така и ларвите от всички възрасти. Степента на повреда по зърната зависи и от срока на прибиране на реколтата. Ако жътвата закъснее много, процентът на повредените зърна може да се увеличи до пет пъти. Качеството на глутена се влошава при наличие на 0,5 – 5 % повредени зърна, като значително се понижава при наличието на 4 – 7 % убодени зърна, а пшеницата, която съдържа над 8 – 10 % повредени зърна, е негодна като суровина за хлебопроизводството. Силните сортове пшеници губят качеството си на подобрители при наличието на 0,5 – 3 % повредени зърна.

Анализираните проби показват, че повредата от житна дървеница варира в диапазона от 0,0 % до 7,0 %, като при **31,80 %** от окачествената партида отчитаме в по-голяма или в по-малка степен щети нанесени от неприятеля. При 0,65 % от опробваната пшеница са отчетени стойности от убождане от житна дървеница над 1 %, при проби взети от територията на цялата страна. В сравнение с 2023 година отчитаме незначително повишение на нивото на партидата, което е било 3,86 %.

Средната стойност на този показател за страната е **0,2 % ± 0,1 %** към 0,2 % ± 0,1 % през 2023 г.; 0,3 % ± 0,2 % през 2022 г.; 0,1 % ± 0,1 % през 2021 г.; 0,2 % ± 0,1 % през 2020 рек.год.

8. Покълване на зърното

През настоящата година в партидата с опробвана пшеница, реколта 2024 г. отчитаме 0,65 % съдържание на покълнали зърна, като стойностите се движат в диапазон от **0,0 % до 0,9 %**, отбелязваме значително понижение на показателя спрямо предходната година, когато показателя е бил 11,35 %. В същото време обаче е далече по – малко отколкото делът на покълналото зърно през 2018 г., когато е възлизал на 49,26 %. През настоящата година не отчитаме установени партии с покълване с надвишаващо референтната стойност над 1 %.

От общо опробваната партида 0,41 % е количеството на пшеницата, при която едновременно са отчетени убождания от житна дървеница и покълване на зърното към 3,44 %, установени през предходната година. В практиката е известно, че тези показатели оказват косвено влияние на други качествени показатели характеризиращи пшеницата, като „добив на мокър глутен“, „отпускане на глутена“ и основно върху Числото на Хагберг или т.нар. „число на падане“. Резултатите от анализите показват, че

липсват проби от анализираната пшеница, произведена през 2024 г. при, които има съчетани едновременно покълване на зърното и добив на мокър гутен под 22 %. През настоящата година при 0,10 % от анализираниите проби е установено покълване, при които има число на падане под 200 сек.

Средната стойност на съдържанието на покълнали зърна за страната е **0,0 ± 0,0 %** към 0,0 ± 0,0 % през 2023 г.; 0,1 ± 0,1 % през 2022 г.; 0,0 ± 0,0 % през 2021 и 2020 рек.г.

9. Число по Хагберг (число на падане):

Числото по Хагберг е показател, който е в пряка зависимост от процента на покълване на зърното. Показателят характеризира α -амилазната активност на пшеничното зърно. Характеристиката на брашното според число на падане се дели на три групи: под 200 сек., от 200 до 300 сек. и над 300 сек., като брашното притежава съответно висока, средна и ниска амилолитична активност.

Стойностите на числото на падане на анализираниите проби от пшеница, реколта 2024 г. са в диапазона от **110 сек. до 617 сек.** към от 169 сек. до 625 сек. през 2023 г.; 78 сек. до 550 сек. през 2022 г.; 174 сек. до 607 сек. през 2021 г.; 77 сек. – 576 сек. през 2020 г. През тази реколтна година имаме **0,31 %** количество пшеница с число на падане под 200,0 сек., за сравнение през предходните години дялът на тази пшеница е бил съответно: 0,41 % през 2023 г.; 1,48 % през 2022 г.; 0,30 % през 2021 г.; 6,60 % през 2020 г., като това са единични проби в области Стара Загора, Пловдив и Добрич.

През настоящата година разпределението на пшеницата спрямо установените стойности на числото на падане е съответно: 10,85 % е с ЧП в диапазона 201 – 300 сек.; 13,31 % е с ЧП в диапазона 301-350 сек. и 75,53 % са с число на падане над 351 сек. През 2024 година отчитаме висок дял на пшеницата с високи стойности на числото по Хагберг (над 300 сек.) и респективно с ниска амилолитична активност. Този дял възлиза на 88,84 % в сравнение с предходните 2023 г. – 84,51 %, 2022 г. – 74,28 %, 2021 г. – 77,20 %, 2020 г. – 63,25 %, от пшеницата. За да се активира α -амилазата се налага използването на коректор.

Средната стойност на числото на падане за страната е **385,9 сек. ± 36,5 сек.** към 372,8 сек. ± 38,5 сек. през 2023 г.; 337,0 сек. ± 49,7 сек. през 2022 г.; 353,0 сек. ± 40,7 сек. през 2021 г.; 348,7 сек. ± 46,9 сек. през 2020 рек. год.

10. Повреда от фузариум (*Fusarium graminearum*):

Пшеницата е най-уязвима от нападение от фузариоза, по време на цъфтежа - репродуктивната фаза, когато преобладава влажното време и температурите са около 20-26°C. Повредата се изразява в спаружено и недохранено зърно. Добивите при посевите, засегнати от фузариум са драстично редуцирани. Качество на зърното е силно влошено поради съдържанието на микотоксини (вредни вещества отделяни от причинителят на фузариум). Това най-често са деоксинивалеон (DON), зарелон (ZEA), или зараленон (ZEZ). Допустимото съдържание на микотоксини в зърнените култури е точно определено от директива на Европейския Съюз, защото те са опасни за здравето на хората и животните. Продукция със съдържание над допустимите стойности се унищожава.

Анализираните проби показват, че съдържанието на **фузариозни зърна** в партидите от пшеница реколта 2024 г. варира **от 0,0 до 2,9 %** към от 0,0 до 35,0 % през 2023 г.; от 0,0 до 4,6 % през 2022 г.; от 0,0 до 4,8 % през 2021 г.; 0,0 до 4,0 % през 2020 рек.г. Наличие на фузариум е отчетен при **19,05 %** от анализираните проби, при 25,28 % през 2023 г.; 16,13 % през 2022 г.; 13,38 % през 2021 г.; 11,64 % през 2020 рек. г. През настоящата година при **1,55 %** от общо опробваната партида е отчетено съдържание на фузариум превишаващ границата от 1 %, като през предходната 2023 г. е 4,91 %, за 2022 г. е 1,64 %, за 2021 г. е 0,39 %, през 2020 г. е било 0,69 % от общо анализираното количество пшеница.

Най-високата стойност от 2,90 % е отчетена при единична проба, взета от района на Кюстендил.

Средната стойност на съдържанието на фузариум за страната е **0,2 % ± 0,2 %** към е 0,1 % ± 0,1 % през 2023 г.; 0,1 % ± 0,1 % през 2022 г.; 0,1 % ± 0,1 % през 2021 г. и 2020 рек.г.

11. Повреда от алтернария (*Alternaria alternata*):

Резултатите от анализите на пшеница, реколта 2024 г. отчитат, че от анализираната партида е регистрирано съдържание на алтернария, като стойностите варират **от 0,0 % до 8,0 %**. През 2024 г. делът на партидата, заразена с алтернария е **12,30 %**, сравнен с 2023 г. – 15,70 %, 2022 г. – 14,18 %, 2021 г. – 14,17 %, 2020 г. - 12,41 %, т.е. през настоящата година отчитаме слабо повишение спрямо предходната година, но като цяло нивото остава ниско. Най-високата стойност от 8,0 % е отчетена при единични проби, взета от района на Ловеч, Враца и Габрово.

Алтернарията е вид плесенна гъба, която се явява при влажни условия, в периода от млечна зрелост до узряване на зърното. Борбата с болестта се провежда главно чрез агротехнически мероприятия като: отглеждане на устойчиви сортове, използване на здрави семена при сеитбата, с висока кълняема енергия, навременна жътва и по-бързо довеждане на зърното до влажност под 15 %. Алтернарията няма вредно въздействие и е отстраняема при технологичната обработка на зърното.

Средната стойност на съдържанието на алтернария за страната е **0,3 % ± 0,5 %** към 0,7 % ± 1,1 % през 2023 г.; 0,2 % ± 0,2 % през 2022 г.; 0,2 % ± 0,4 % през 2021 г.; 0,3 % ± 0,5 % през 2020 рек.г., т.е. независимо повишаване на нивата спрямо предходната година, същите остават ниски.

12. Съдържание на зелени зърна:

Причина за наличието на зелени зърна е влажното и студено време през пролетта, което възпрепятства достигането на оптималната им зрялост.

Резултатите от обработените проби показват, че при **0,24 %** от анализираниите проби са установени **зелени зърна**, които през 2023 г. са 0,16 %, през 2022 г. са 0,31 %, през 2021 г. са 5,46 %, за 2020 г. са 0,15 %. Стойностите на съдържанието им в пробите варира **от 0,0 % до 0,3 %** като през 2023 г. от 0,0 % до 0,4 %, през 2022 г. е от 0,0 % до 0,3 % , през 2021 г. е от 0,0 % до 0,1 %, през 2020 г. е от 0,0 % до 0,2 %. Няма анализирана партида, при която наличието на зелени зърна да преминава границата от 1 %.

Средните стойности за страната са **0,0 % ± 0,0 %** към 0,0 % ± 0,0 % през 2023 г., 2022 г., 2021 г. и 2020 рек. год.

13. Съдържание на наядени зърна:

При **21,42 %** от анализираниите проби се отчита съдържание на **наядени зърна** при 21,33 % през 2023 г.; 21,14 % през 2022 г.; 18,29 % през 2021 г.; 2,00 % през 2020 рек.г. Стойностите варират **от 0,0 % до 1,8 %** към от 0,0 % до 1,1 % през 2023 г.; от 0,0 % до 0,7 % през 2022 г.; от 0,0 % до 0,6 % през 2021 г.; 0,0 % до 0,8 % през 2020 г., т.е. през настоящата година отчитаме значително завишаване на стойности, в сравнение с предходните години. Налична е само една единствена партида, в която наличието на наядени зърна надхвърля границата от 1 %, от област Габрово.

Средните стойности за страната са **0,1 % ± 0,1 %** към **0,1 % ± 0,0 %** през 2023 г., 2022 г., 2021 г. и 2020 рек. год.

14. Повреда от жива зараза, главня и мораво рогче (*Claviceps purpurea*).

В България, както и в търговия от световен мащаб съществуват строги норми за допустимо съдържание на склероций от **мораво рогче** в зърното. Моравото рогче е гъбно заболяване по зърнено-житните култури, като в най-голяма степен се развива по ръжта, но напада и пшеницата. В склероциите се съдържат отровни вещества - алкалоиди, които водят до халюцинации и загуба на съзнание при човека.

През настоящата година не отчитаме наличие на пшеница поразена от мораво рогче, главня и жива зараза.

15. Резултати от алвеографските анализи на пшеницата:

Алвеографският анализ на пшеницата бе извършен на случаен принцип.

Анализът дава сведения за силата на глутена, неговата издръжливост (Р-здравина) и еластичност (L), като на основание съотношението (P/L) между двата показателя се отчита баланс или дисбаланс. Равновесието между двата показателя е гаранция за производството на хляб с максимален обем и добра вътрешна структура.

Алвеографският анализ показва нивото на силата на брашното. Силата на брашното е условно понятие, с което се изразява способността му да образува тесто, притежаващо определени физични свойства след замесването, в процеса на съзряването и окончателната ферментация. Алвеографският анализ на брашното дава информация за свойствата на тестото, което се замесва от него. Те са: физични (еластичност, разтегливост, разстилаемост, скорост на изтичане, пластичност, вискозитет, сухост на пипане, лепкавост, способност към релаксация и др.), структурно-механични или т.н. реологични свойства на тестото (пъргавина, еластичност, вискозитет, които характеризират както обема на тестото, така и неговата повърхност като адхезия и лепкавост), нормална консистенция, водопогълтателни свойства, газозадържаща способност и формозадържаща способност на тестото.

Основната мерна единица при алвеографския анализ е енергията на деформиране на замесеното тесто или т.н. общ индекс на силата - W (10 E-4 J). Стойностите на този показател се разпределят на групи в зависимост от силата на брашното, а именно **W под 120 10 E-4 J – слаби брашна; между 120 – 160 10 E-4 J – слаби брашна, подходящи за**

производство на бисквити; между 160 – 250 10 E-4 J – средни брашна, подходящи за производство на хляб; между 250 – 320 10 E-4 J – силни брашна – за производство на кроасани.

За получаването на брашно с отпределена стойност на W, в практиката се прилага смесването на брашна от различните групи в определено процентно съотношение (например : брашно от среднокачествена пшеница - 90 % + 10 % висококачествено брашно; или слабо брашно – 10 % + средно силно брашно – 70 % + силно брашно - 20 %).

Разпределението на пшеницата, реколта 2024 г. спрямо отчетените стойности на „W“ са както следва:

1. **W под 120 10 E-4 J – 17,74 %** към 17,07 % през 2023 г.; 9,68 % през 2022 г.; 10,48 % през 2021 г.; 7,75 % през 2020 година;
2. **W – от 121 до 160 10 E-4 J – 18,55 %** към 18,70 % през 2023 г.; 12,10 % през 2022 г.; 33,06 % през 2021 г.; 17,83 % през 2020 г.;
3. **W – от 161 до 250 10 E-4 J – 58,87 %** към 47,98 % през 2023 г.; 54,84 % през 2022 г.; 48,39 % през 2021 г.; 54,26 % през 2020 г.;
4. **W – от 251 до 311 10 E-4 J – 4,84 %** към 16,25 % през 2023 г.; 23,38 % през 2022 г.; 8,06 % през 2021 г.; 20,16 % през 2020 г.

На основание получените резултати за настоящата реколта от извършените алвеографски анализи отчитаме, че за разлика от предходната година, когато преобладаваха партидите, отнесени към слабите брашна, през настоящата година значителен привес имат средните по сила брашна, т.е. с отчетено W от 160 до 250 10 E-4 J.

Средната стойност на **W е 162,2 ± 45,3 10 E-4 J** към 171,2 ± 42,5 10 E-4 J през 2023 г.; 203,8 ± 44,7 10 E-4 J през 2022 г.; 175,0 ± 34,0 10 E-4 J през 2021 г.; 157,9 ± 43,5 10 E-4 J през 2020 рек. г. През настоящата година регистрираме слабо повишение на средна стойност на показателят.

Силните сортове пшеница се използват за подобрители на слабите пшеници (20-40 %). Това е сортова особеност. Има отлични, добри и средни подобрители на слабите сортове по сила на брашното. Силните сортове пшеница дават 100-150 кг/дка по-нисък добив от другите сортове, една от причините зърнопроизводителите да ги отбягват. От средните сортове с повишена сила хлябът е висококачествен, но те не се използват като подобрители на слабите. Слабата пшеница дава високи добиви, но е с ниски хлебопекарни качества и основно се използва за фураж на животните. Брашното от нея се използва без подобрители за бисквити, кексове, торти.

При разпределението на площите заети с пшеница е необходимо тези подробности да се вземат под внимание. Силните сортове трябва да заемат до 10 % от площта на меката пшеница, сортовете с повишена сила около 60 %, средните по сила пшеници – около 20 % и слабите около 10 %.

16. Резултати по отношение число на Zeleny, т.н. седиментационно число:

Определянето на числото по Zeleny е косвен метод за оценка на хлебопекарните качества на пшеничното зърно. Методът е тясно свързан с много важни качествени показатели на пшеничното брашно. Седиментационното число, отчетено по метода на Зелени е показател за количеството и качеството на глутена. Показателят се изразява в кубични сантиметри. Според стойностите на седиментационното число, пшеницата се разделя на три групи, съответно: до 30 см³ – слаба; в диапазон 30 – 40 см³ – ценна и над 50 см³ – силна. През 2024 г. получените стойности за показателя „седиментационно число“ са в диапазона **от 11 см³ до 64 см³**. От общо опробваната партида мека пшеница, производство 2024 г. **5,42 %** са със стойност на седиментационното число под минимално определената, при интервенционно изкупуване на зърно – 22 см³. Основна част от опробваната пшеница (45,64 %) е с установено седиментационно число в диапазона от 30 см³ до 40 см³. Делът на пшеницата със седиментационно число над 50 см³ е в размер на 6,81 %. Отчетените средни седиментационни стойности, в размер на **34,0 ± 8,4 см³** показват, че брашната от реколта 2024 год. са подходящи за хлебопекарни цели.

17. Стъкловидност на пшеничното зърно:

Общата стъкловидност също е показател за млевните свойства на пшеничното зърно. Стъкловидността характеризира консистенцията на ендосперма на зърното. Различаваме зърно със стъкловиден, брашнест и полустъкловиден лом. Съотношението между белтъчини (протеини) и захари (нишесте) определя стъкловидността на зърното. Стъкловидността е както сортова особеност, така и пряко зависи от метеорологичните условия по време на вегетация, изкласяване и прибиране на зърното, от нападението от болести и неприятели, от проведеното предсеитбено и подхранващо торене, както и от избора и съчетанието на минералните и органични торове. Граничните стойности на показателя стъкловидност за първа група са 50 %, а за втора и втора Б групи – 40 %, под тези стойности чувствително намалява добивът на грисо-дунстови продукти, респ. на

светли (бели) брашна. През 2024 г. получените стойности за показателя „стъкловидност“ са в диапазона **от 21 % до 99 %**. Делът на пшеницата със стъкловидност на зърното под 40 % е в размер на 5,13 % от общо опробваното количество. По отношение установената стъкловидност на зърното 94,87 % от произведената през настоящата година пшеница гарантират добри млевни качества и добив на брашно с много добри хлебопекарни качества. Отчетените средни стойности, в размер на **70,6 ± 12,3 %** показват, че брашната от реколта 2024 год. са подходящи за хлебопекарни цели.

III. Преглед на качеството на пшеницата по региони

1. Северозападен регион:

Северозападният регион на България включва областите Видин, Враца, Монтана, Ловеч и Плевен. БАБХ е анализирала **215 бр. проби от 568 820 т.** зърно, което е **23,84 %** от общо обработените партии за страната.

Разпределението по групи е следното:

I група – 1,04 % към 5,10 % през 2023 г.; 16,67 % през 2022 г.; 17,32 % през 2021 г.; 11,99 % през 2020 рек. г.

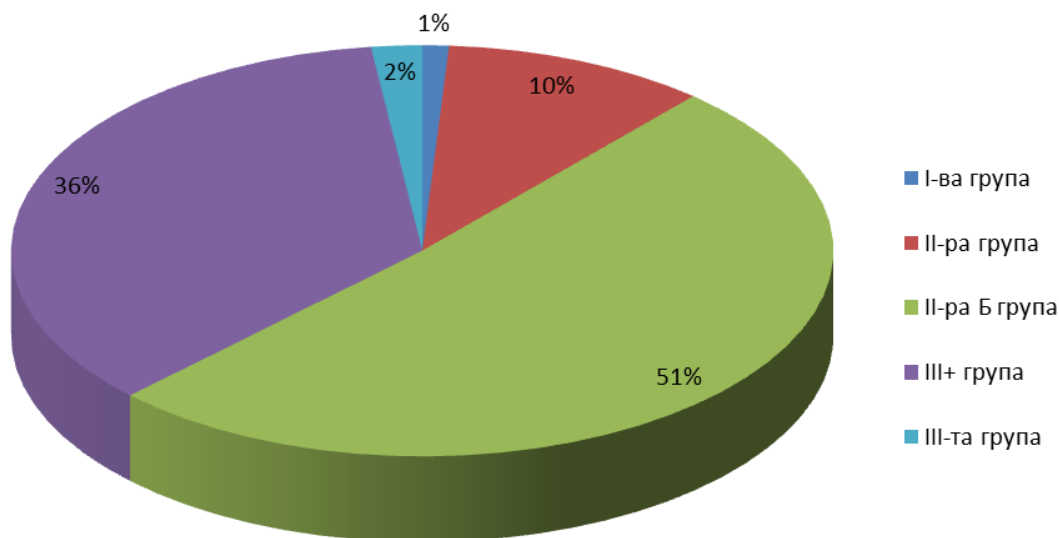
II група – 10,42 % към 21,24 % през 2023 г.; 20,31 % през 2022 г.; 18,49 % през 2021 г.; 27,37 % през 2020 рек. г.;

II Б група – 51,11 % към 31,43 % през 2023 г.; 28,75 % през 2022 г.; 38,36 % през 2021 г.; 35,37 % през 2020 рек. год.

III група – 37,43 % към 42,23 % през 2023 г.; 34,28 % през 2022 г.; 25,31 % през 2021 г.; 25,27 % през 2020 рек. год. От тях **III+ група са 35,43 %** към 36,09 % през 2023 г.; 31,30 % през 2022 г.; 25,31 % през 2021 г.; 25,09 % през 2020 рек. год.

Общо **98,00 %** от анализираните проби са с качество, удовлетворяващо изискванията на зърнопреработващия отрасъл при 93,86 % през 2023 г.; 97,02 % през 2022 г.; 99,47 % през 2021 г.; 99,82 % през 2020 рек. год. т.е. делът на висококачествената пшеница е съизмерим, в сравнение с предходните пет години.

За Северозападен регион

Влагата на зърното варира от 9,30 % до 12,50 %, като влага над 14 % няма отчетена.

Хектолитровата маса е между 67,9 kg/100 dm³ – 83,0 kg/100 dm³, като 21,39 % от анализираните партии са под референтната от 76 kg/100 dm³ към 62,33 % през 2023 г.; 5,02 % през 2022 г.; 12,38 % през 2021 г.; 24,03 % през 2020 г. За района отбелязваме значително понижение на партията с ниски стойности на хектолитровата маса в сравнение с предишни години.

Данните за добив на мокър глутен (ДМГ) са между 17 % – 35 %. При 82,33 % от пробите са установени нива превишаващи границата от 22 % ДМГ, към 87,44 % през 2023 г.; 92,34 % през 2022 Г.; 77,98 % през 2021 г.; 83,39 % през 2020 рек. год.

Отпускането на глутена (ОГ) е в рамките на 3 – 10,5 мм. За реколтната 2024 г. няма проби от общо анализираните проби от региона, с установено по-високо ниво от референтните 12 мм ОГ. През настоящата година, както и предходната по отношение на този показател, качеството на добитата пшеница е съизмеримо с установеното през 2019 г. – годината, характерна с високо качество на пшеницата.

Числото на хлебопекарна сила (ЧХС) е с много добри нива и се движи в границите от 42 усл. ед. до 78 усл. ед. към от 48 усл. ед. до 78 усл. ед. през 2023 г.; от 40 усл. ед. до 83 усл. ед. през 2022 г.; от 48 усл. ед. до 87 усл. ед. през 2021 г.; от 46 усл. ед.

до 90 усл. ед. през 2020 рек. г. Партидата, превишаваща границата ЧХС от 50 усл.ед., формираща пшеницата, подходяща за мелничарския отрасъл е в размер на 83,25 % към 99,10 % през 2023 г.; 96,17 % през 2022 г.; 97,24 % през 2021 г.; 96,82 % през 2020 рек.г. т.е. през настоящата година отбелязваме най-нисък дял на партидата в сравнение с предходните години.

Числото на падане варира между 219 сек. – 417 сек. При 56,90 % от опробваната партида ЧП е над 300 сек., 43,10 % от анализираната партида е в диапазона от 200 до 300 сек., а под 200 сек. – липсват проби.

По отношение показателя стъкловидност на пшеничното зърно – 77,21 % от добито в региона зърно е с над 40 % стъкловидност и отговаря на изискванията за висококачествена пшеница.

През настоящата реколтна година едва при 7,91 % от опробваната партида за региона е отчетено убождане от житна дървеница, като стойностите са в диапазон от 0,0 % до 1,6 %.

При 21,39 % от изследваното за района количество е установено наличието на фузариум, в размер от 0,0 % до 1,7 %. По този показател имаме незначително понижение в сравнение с предходната 2023, когато този процент е бил 29,15 %.

Покълване на зърното варира от 0,0 % до 0,9 %. Проби с покълнали зърна е установено при 2,32 % от изследваната партида. Това са пробите са взети от област Видин. През настоящата година, от анализирани проби за региона с покълване, при което стойностите на показателя надхвърлят определената референтна такава от 1 % не са открити.

От общо анализираната за региона партида при 0,93 % е установена наличност на наядени зърна, в диапазон от 0,0 % до 0,1 %. През настоящата година от анализирани проби за региона не са открити проби, със стойност над определената референтна стойност от 1 %.

За региона не са установени наличности на главня, мораво рогче, зелени зърна или жива зараза.

При 22,79 % от анализирани за региона проби е установено наличието на зърна с алтернарий, като стойностите се движат в диапазона от 0,0 до 8,0 %. Пробите с установено превишаване на границата от 1 % са в размер на 14,88 % от опробваната партида за региона и са взети от области Видин, Ловеч и Враца.

Средните стойности на основните качествени показатели са:

- **хектолитрова маса: 77,4 kg/100 dm³ ± 1,7 kg/100 dm³** към 75,2 kg/100 dm³ ± 1,3 kg/100 dm³ през 2023 г.; 75,8 kg/100 dm³ ± 1,8 kg/100 dm³ през 2022 г.; 77,6 kg/100 dm³ ± 1,0 kg/100 dm³ през 2021 г.; 77,7 kg/100 dm³ ± 1,9 kg/100 dm³ през 2020 рек. год;
- **добив на мокър глутен: 24,4 % ± 2,8 %** към 24,2 % ± 2,3 % през 2023 г.; 27,7 % ± 4,1 % през 2022 г.; 24,3 % ± 3,3 % през 2021 г.; 27,0 % ± 4,9 % през 2020 рек. год.;
- **отпускане на глутена: 7,8 мм ± 1,1 мм към 6,1 мм ± 0,9 мм през 2023 г.; 3,7 мм ± 1,3 мм** през 2022 г.; 5,7 мм ± 1,0 мм през 2021 г.; 6,9 мм ± 1,6 мм през 2020 рек. год.;
- **число на хлебопекарна сила: 53,3 усл. ед. ± 4,4 усл. ед.** към 60,3 усл. ед. ± 5,3 усл. ед. през 2023 г.; 64,4 усл. ед. ± 5,6 усл. ед. през 2022 г.; 62,5 усл. ед. ± 6,2 усл. ед. през 2021 г.; 61,4 усл. ед. ± 6,6 усл. ед. през 2020 рек. год.;
- **съдържание на протеин: 11,9 % с.в. ± 1,1 % с.в.** към 12,1 % с.в. ± 1,1 % с.в. през 2023 г.; 13,4 % с.в. ± 1,7 % с.в. през 2022 г.; 12,0 % с.в. ± 1,4 % с.в. през 2021 г.; 13,0 % с.в. ± 1,9 % с.в. през 2020 рек. год.;
- **число на падане: 309,1 сек. ± 33,3 сек.** към 288,0 сек. ± 30,8 сек. през 2023 г.; 297,9 сек. ± 31,1 сек. през 2022 г.; 300,5 сек. ± 22,0 сек. през 2021 г.; 275,6 сек. ± 30,7 сек. през 2020 рек. год.

2. Северен централен регион:

Северният централен регион на България включва областите Велико Търново, Габрово, Русе, Разград и Силистра. БАБХ е анализирала **205 бр. проби за 560 313 т.** зърно, което е **23,48 %** от общо анализираните партии за страната.

Разпределението по групи е следното:

I група – 3,54 % към 0,00 % през 2023 г.; 9,95 % през 2022 г.; 2,46 % през 2021 г.; 0,63 % през 2020 рек. год.;

II група – 15,52 % към 10,10 % през 2023 г.; 22,40 % през 2022 г.; 9,55 % през 2021 г.; 3,76 % през 2020 рек.год.;

II Б група – 47,58 % към 42,04 % през 2023 г.; 35,67 % през 2022 г.; 28,97 % през 2021 г.; 44,07 % през 2020 рек. год.

III група – 33,35 % към 47,86 % през 2023 г.; 31,97 % през 2022 г.; 59,02 % през 2021 г.; 51,53 % през 2020 рек. год., от тях **III+ група са 30,28 %** към 44,49 % през 2023 г.; 31,65 % през 2022 г.; 57,78 % през 2021 г.; 48,84 % през 2020 рек. год.

Общо **96,93 %** от обработените проби са с качество, удовлетворяващо изискванията на зърнопреработващия отрасъл към 96,63 % през 2023 г.; 99,68 % през 2022 г.; 98,76 % през 2021 г.; 97,31 % през 2020 рек. год.

Влагата на зърното варира между 9,7 % – 12,1 %, Проби със стойности над 14 % няма отчетени.

Хектолитровата маса е между 68,5 kg/100 dm³ – 82,6 kg/100 dm³, като 30,24 % от анализираните партии са под референтната стойност от 76 kg/100 dm³ към 55,81 % през 2023 г.; 18,30 % през 2022 г.; 53,80 % през 2021 г.; 49,80 % през 2020 рек. год. Партидата с хектолитрова маса под 71, стойност референтна за пшеница с ниски хлебопекарни качества, е отчетена в размер на 4,39 %.

Данните за добив на мокър глютен варират диапазон – от 16 % до 39 %. Партидата с нива на глютен, превишаващи границата от 22 % е в размер на 86,34 % към 68,84 % през 2023 г.; 85,11 % през 2022 г.; 69,83 % през 2021 г.; 80,16 % през 2020 рек. г. В този регион в област Разград е отчетена и партидата с най-ниския глютен за тази реколтна година 16 %, а с най-високия 39 % в област Силистра. За дадения регион, през настоящата година спрямо предходната, отчитаме значително повишение на партидите със стойности на ДМГ, които задоволяват мелничарската промишленост.

Показателят отпускане на глутена е в широки граници от 3,0 мм до 10,5 мм. През настоящата година отчитаме 0,0 % партии с отпускане на глутена над установената референтна стойност от 12 мм, като за 2023 г., 2022 г. и 2021 г. няма такива проби, за 2020 г. е 4,86 %.

Числото на хлебопекарна сила е в широк диапазон – от 42,0 до 78,0 усл. ед., като 68,37 % от анализираните количества превишават границата от 50 усл. ед. при 85,36 %

през 2023 г.; 88,08 % през 2022 г.; 68,10 % през 2021 г.; 67,61 % през 2020 г. Спрямо предходната, през настоящата година отчитаме за региона, значително повишение на партидата със стойности на ЧХС, които съответстват на пшеница с високи хлебопекарни качества.

Числото на падане варира между 248 сек. и 487 сек. При 87,04 % от опробваната партида ЧП е над 300 сек., 23,96 % от анализираната партида е в диапазона от 200 до 300 сек. В анализираните партидите няма стойности по-ниски от референтната за показателя от 200 сек.

По отношение показател стъкловидност на пшеничното зърно, 95,12 % от добито в региона зърно е с над 40 % стъкловидност и отговаря на изискванията за висококачествена пшеница.

През настоящата реколтна година едва при 63,41 % от опробваната партида за региона е отчетено убождане от житна дървеница, като стойностите са в диапазон от 0,0 % до 1,1 %.

Наличие на фузариозни зърна е регистрирано при 36,10 % от анализираните партии, към 32,56 % през 2023 г.; 22,55 % през 2022 г.; 31,46% през 2021 г.; 21,46 % през 2020 рек. год. Установените стойности са в границите на 0,0 – 1,2 %, като 0,48 % са пробите с над установена над референтната стойност от 1 %, в област Велико Търново.

През настоящата реколтна година едва при 6,83 % от опробваната партида за региона е отчетено покълнали зърна, като стойностите са в диапазон от 0,0 % до 0,1 %.

За района при 63,90 % от опробваната партида са установени наядени зърна в диапазон от 0,0 до 1,8 %. При 0,97 % от пробите са над установена над референтната стойност от 1 %, в област Габрово.

Наличност на зелени зърна е установена в областите Русе и Разград при 18,05 % от анализираната за региона партида, като стойностите са в размер на 0,1 %.

При 5,12 % от анализираните за региона проби е установено наличието на зърна с алтернарий, в размер от 0,0 % до 8,0 %. Партиди със стойност над 1 % са открити в единична проба от област Габрово.

За региона в изследваните партии няма установена наличност на главня, жива зараза и морово рогче.

Средните стойности на основните качествени показатели са:

- **хектолитрова маса:** $76,7 \text{ kg}/100 \text{ dm}^3 \pm 2,2 \text{ kg}/100 \text{ dm}^3$ към $75,5 \text{ kg}/100 \text{ dm}^3 \pm 2,3 \text{ kg}/100 \text{ dm}^3$ през 2023 г.; $77,3 \text{ kg}/100 \text{ dm}^3 \pm 2,0 \text{ kg}/100 \text{ dm}^3$ през 2022 г.; $76,2 \text{ kg}/100 \text{ dm}^3 \pm 1,8 \text{ kg}/100 \text{ dm}^3$ през 2021 г.; $75,4 \text{ kg}/100 \text{ dm}^3 \pm 2,2 \text{ kg}/100 \text{ dm}^3$ през 2020 рек. г.;

- **добив на мокър глутен: 25,3 % ± 3,6 %** към 23,4 % ± 2,6 % през 2023 г.; 24,7 % ± 2,9 % през 2022 г.; 22,8 % ± 3,2 % през 2021 г.; 24,8 % ± 4,3 % през 2020 рек. год.;
- **отпускане на глутена: 7,9 мм ± 1,9 мм** към 6,9 мм ± 1,2 мм през 2023 г.; 6,7 мм ± 1,4 мм през 2022 г.; 7,2 мм ± 1,0 мм през 2021 г.; 7,9 мм ± 1,6 мм през 2020 рек. г.;
- **число на хлебопекарна сила: 55,1 усл. ед. ± 6,7 усл. ед.** към 55,3 усл. ед. ± 4,5 усл. ед. през 2023 г.; 58,8 усл. ед. ± 6,5 усл. ед. през 2022 г.; 54,1 усл. ед. ± 5,6 усл. ед. през 2021 г.; 55,2 усл. ед. ± 7,5 усл. ед. през 2020 рек. год.
- **съдържание на протеин: 11,9 % с.в. ± 1,2 % с.в.** към 11,7 % с.в. ± 1,1 % с.в. през 2023 г.; 12,1 % с.в. ± 1,2 % с.в. през 2022 г.; 11,5 % с.в. ± 1,3 % с.в. през 2021 г.; 12,4 % с.в. ± 1,7 % с.в. през 2020 рек.г.;
- **число на падане: 353,0 сек. ± 32,7 сек.** към 346,8 сек. ± 32,8 сек. през 2023 г.; 323,9 сек. ± 33,1 сек. през 2022 г.; 316,7 сек. ± 37,3 сек. през 2021 г.; 287,1 сек. ± 44,0 сек. през 2020 рек.год.

3. Североизточен регион:

Североизточният район на България включва областите Варна, Добрич, Търговище и Шумен. БАБХ е анализирала 334 броя проби за 717 100 тона зърно, което е 30,05 % от общо анализираните партии за страната.

Разпределението по групи е следното:

I група – 7,00 % към 1,07 % през 2023 г.; 4,15 % през 2022 г.; 0,99 % през 2021 г.; 5,10 % през 2020 рек. год.;

II група – 19,46 % към 13,62 % през 2023 г.; 16,44 % през 2022 г.; 3,61 % през 2021 г.; 12,09 % през 2020 рек. год.;

II Б група – 47,31 % към 38,45 % през 2023 г.; 48,77 % през 2022 г.; 43,82 % през 2021 г.; 37,64 % през 2020 рек. год.

III група – 26,22 % към 46,86 % през 2023 г.; 30,63 % през 2022 г.; 51,57 % през 2021 г.; 45,17 % през 2020 рек. год., от тях **III+ група са 24,66 %** към 44,95 % през 2023 г.; 29,45 % през 2022 г.; 49,52 % през 2021 г.; 39,71 % през 2020 рек. год.

Общо **98,44 %** от анализираните проби са с качество, удовлетворяващо изискванията на зърнопреработващия отрасъл, при 98,09 % през 2023 г.; 98,03 % през 2022 г.; 97,95 % през 2021 г.; 94,54 % през 2020 рек. год., т.е през тази година, за тази част на България, отчитаме най-голямото количество на партията пшеница подходяща за мелничарския бранш.

Влагата на зърното варира между 9,40 % – 13,00 %. От окачествените партии няма проби, които да превишават референтната граница от 14 %, при липсата на такива партии през 2023 г. и 2022 г.; 0,59 % през 2021 г.; 0,00 % през 2020 рек. год.

Хектолитровата маса се движи между 67,8 kg/100 dm³ – 90,2 kg/100 dm³ към 64,5 kg/100 dm³ – 90,0 kg/100 dm³ през 2023 г.; 67,9 kg/100 dm³ – 85,2 kg/100 dm³ през 2022 г.; 67,4 kg/100 dm³ – 82,9 kg/100 dm³ през 2021 г.; 59,0 kg/100 dm³ – 83,0 kg/100 dm³ през 2020 рек. г. От анализираните проби 21,86 % са под референтната стойност от 76 kg/100 dm³ при 28,44 % през 2023 г.; 16,92 % през 2022 г.; 34,42 % през 2021 г.; 62,54 % през 2020 рек. год. Партидата с хектолитрова маса, под 71 kg/100 dm³, стойност референтна за пшеница с ниски хлебопекарни качества, възлиза на 1,20 % при 2,14 % през 2023 г.; 0,91 % през 2022 г.; 2,67 % през 2021 г.; 18,13 % през 2020 г.

Данните за добив на мокър глутен варират в голям диапазон – от 17,0 % до 39,0 %. Установените проби с нива на глутен, превишаващи границата от 22 % са в размер на 89,22 % към 79,82 % през 2023 г.; 85,80 % през 2022 г.; 77,74 % през 2021 г.; 93,96 % през 2020 рек. год., т.е през настоящата година и в този регион на България отчитаме значително повишение на дела на тази партида, която отговаря на изискванията на мелничарската промишленост спрямо предходната година.

Показателят отпускане на глутена е в широки граници от 2,0 мм до 14,0 мм. При 2,09 % от анализираните партии, глутена е над установената референтна стойност от 12 мм към 0,30 % през 2023 г.; 1,53 % през 2022 г.; 1,78 % през 2021 г.; 22,05 % през 2020 г.; като проби са от области Търговище и Шумен.

Числото на хлебопекарна сила е в широк диапазон – от 38,0 до 87,0 усл. ед., като 88,62 % от анализиранията количества превишават границата от 50 усл. ед. при 80,43 % през 2023 г.; 53,71 % през 2022 г.; 81,27 % през 2021 г.; 76,74 % през 2020 рек. г. През настоящата година и за този регион на страната отчитаме, спрямо предходната година, значително повишение на дела на партидата със стойности на ЧХС, които съответстват на пшеница с високи хлебопекарни качества.

Числото на падане варира между 193 сек. и 577 сек. При 96,61 % от опробваната партида ЧП е над 300 сек., 3,01 % от анализиранията партида е в диапазона от 200 до 300 сек. Партидите със стойности по-ниски от референтната за показателя от 200 сек. има при 0,38 % от пробите в този регион.

По отношение показателя стъкловидност на пшеничното зърно, 99,70 % от добитото в региона зърно е с над 40 % стъкловидност и отговаря на изискванията за висококачествена пшеница.

В 39,52 % от партидата е открито наличие на зърна убодени от житна дървеница към 40,37 % през 2023 г.; 40,78% през 2022 г.; 40,65 % през 2021 г.; 42,90 % през 2020 рек. год. При 0,60 % от анализиранията за региона пшеница е установено убождане от житна дървеница, което превишава границата от 1 %. Пробите са взети от области Варна и Шумен.

Партидите, в които е установена фузариоза са 10,78 % към 17,12 % през 2023 г.; 18,43 % през 2022 г.; 1,48 % през 2021 г.; 14,20 % през 2020 г.; 21,62 % през 2019 рек. год. Установените стойности са в границите на 0,0 – 0,3 %, като не е отчетена партида със стойности над референтната от 1 %.

Характерно за представените области е наличието на наядени зърна в 35,93 % от пробите, към 36,55 % през 2022 г.; 31,75 % през 2021 г.; 32,93 % през 2020 рек. год. Нито една от тях не преминава границата от 1%, движейки се в диапазона от 0,0% до 0,6 %.

В 9,58 % от партидите е установено съдържание (в размер до 0,1 %) на зелени зърна при 10,09 % през 2023 г.; 7,85 % през 2022 г.; 10,09 % през 2021 г.; 0,60 % през 2020 рек. год., открити в партиди от области Варна и Шумен.

При 0,90 % от анализиранията за региона проби е установено наличието на зърна с алтернарий, в размер до 0,2 %. Няма установени количества с наличие на алтернарий които да превишават границата от 1 %.

За поредна година в изледваната партида пшеница за региона не са открити партиди с наличие на мораво рогче, жива зараза и главня.

Средните стойности на основните качествени показатели са:

- **хектолитрова маса:** **77,4 kg/100 dm³ ± 2,5 kg/100 dm³** към 76,9 kg/100 dm³ ± 2,7 kg/100 dm³ през 2023 г.; 76,4 kg/100 dm³ ± 2,5 kg/100 dm³ през 2022 г.; 76,4 kg/100 dm³ ± 2,5 kg/100 dm³ през 2021 г.; 74,9 kg/100 dm³ ± 4,1 kg/100 dm³ през 2020 рек. год.;
- **добив на мокър глутен:** **26,0 % ± 3,6 %** към 24,1 % ± 2,9 % през 2023 г.; 23,6 % ± 2,9 % през 2022 г.; 23,6 % ± 2,9 % през 2021 г.; 28,8 % ± 4,2 % през 2020 рек. год.;
- **отпускане на глутена:** **7,7 мм ± 2,4 мм** към 7,7 мм ± 1,5 мм през 2023 г.; 8,1 мм ± 1,5 мм през 2022 г.; 8,1 мм ± 1,5 мм през 2021 г.; 8,6 мм ± 2,0 мм през 2020 рек. год.;
- **число на хлебопекарна сила:** **57,9 усл. ед. ± 8,1 усл. ед.** към 53,7 усл. ед. ± 5,5 усл. ед. През 2023 г.; 51,6 усл. ед. ± 5,3 усл. ед. през 2022 г.; 51,6 усл. ед. ± 5,3 усл. ед. през 2021 г.; 58,9 усл. ед. ± 9,6 усл. ед. през 2020 рек. год.
- **съдържание на протеин:** **12,1 % с.в. ± 1,2 % с.в.** към 12,0 % с.в. ± 1,3 % с.в. през 2023 г.; 11,9 % с.в. ± 1,0 % с.в. през 2022 г.; 11,9 % с.в. ± 1,0 % с.в. през 2021 г.; 14,3 % с.в. ± 1,9 % с.в. през 2020 рек. год.;
- **число на падане:** **397,4 сек. ± 42,8 сек.** към 398,8 сек. ± 35,6 сек. през 2023 г.; 351,5 сек. ± 50,2 сек. през 2022 г.; 351,5 сек. ± 50,2 сек. през 2021 г.; 308,3 сек. ± 73,0 сек. през 2020 рек. год.

4. Югоизточен регион:

Югоизточният регион на България включва областите Бургас, Сливен, Стара Загора и Ямбол. БАБХ е анализирала 247 бр. проби от 301 117 т. зърно, което е 12,62 % от общо анализиранияте партии за страната.

Разпределението по групи е следното:

I група – 2,25 % към 0,61 % през 2023 г.; 1,08 % през 2022 г.; 0,00 % през 2021 г.; 11,38 % през 2020 рек. год.;

II група – 13,20 % към 16,31 % през 2023 г.; 10,61% през 2022 г.; 2,94 % през 2021 г.; 11,07 % през 2020 рек. год.;

II Б група – 70,38 % към 48,99 % през 2023 г.; 58,46 % през 2022 г.; 35,49 % през 2021 г.; 51,54 % през 2020 рек. год.

III група – 14,17 % към 34,09 % през 2023 г.; 29,86 % през 2022 г.; 61,93 % през 2021 г.; 26,01 % през 2020 рек. год., от тях **III+ група са 12,67 %** към 25,89 % през 2023 г.; 23,84% през 2022 г.; 15,79 % през 2021 г.; 13,57 % през 2020 рек. год.

Общо **98,50 %** от анализирания за региона проби са с качество, удовлетворяващо изискванията на зърнопреработващия отрасъл, при 91,80 % през 2023 г.; 93,98 % през 2022 г.; 96,30 % през 2021 г.; 87,56 % през 2020 рек. год.

Влагата на зърното варира между 7,7 % – 13,2 %. Окачествените партии не превишават референтната граница от 14 %, при 0 % през 2023 г. и 2022 г.; 3,91 % през 2021 г. и липса на такива в останалите четири години на анализирания период.

Хектолитровата маса е между 64,5 kg/100 dm³– 82,3 кг/хл kg/100 dm³. От анализираните партии 26,72 % са под референтната стойност от 76 kg/100 dm³ при 52,67 % през 2023 г.; 44,25 % през 2022 г.; 29,30 % през 2021 г.; 61,11 % през 2020 рек. год. За региона партията с хектолитрова маса под 71 kg/100 dm³, стойност референтна за пшеница с ниски хлебопекарни качества, възлиза на 2,02 %.

Данните за добив на мокър глутен варират между 16,0 % – 37,0 %, като 89,07 % от анализираните проби показват нива превишаващи границата от 22 % при 79,83 % през 2023 г.; 87,23 % през 2022 г.; 50,00 % през 2021 г.; 91,46 % през 2020 рек. год.

Показателят отпускане на глутена за разлика от предишни години се движи в нормални граници от 4 мм до 12 мм. През настоящата година няма проби от анализираните партии са с отпускане на глутена над установената референтна стойност от 12 мм, както и през предходната година когато в региона не са анализирани такива партии.

Числото на хлебопекарна сила е в широк диапазон – от 42,0 до 73,0 усл. ед., като 90,69 % от анализираните количества превишават границата от 50 усл. ед. при 81,89 % през 2023 г.; 85,11 % през 2022 г.; 66,01 % през 2021 г.; 97,49 % през 2020 г.

Числото на падане варира от 110 сек. до 617 сек.; през 2023 г. е от 313 сек. до 625 сек.; през 2022 г. от 84 сек. до 548 сек.; през 2021 г. от 203 сек. до 500 сек.; през 2020 г. от 196 сек. до 576 сек. При 98,98 % от опробваната партия ЧП е над 300 сек., като в 0,51 % от анализираната партия е в диапазона от 200 до 300 сек. Партидите със стойности по-ниски от референтната за показателя от 200 сек. има при 0,51 % от пробите в този регион.

Убождането от житна дървеница обхваща 38,06 % от анализирания за района количества пшеница, като стойностите на показателят варират между 0,0 % - 0,4 %. През настоящата година не отчитаме от партии прехвърлящи границата от 1 % .

По отношение показателя стъкловидност на пшеничното зърно – 98,78 % от добитото в региона зърно е с над 40 % стъкловидност и отговаря на изискванията за висококачествена пшеница.

При 2,83 % от анализирания за региона проби е установено наличието на зърна с алтернарий, като стойностите се движат в диапазона 0,0 % – 0,3 %. През настоящата година не отчитаме количества с наличие на алтернарий, които да превишават границата от 1 %.

При анализа на пробите от пшеница, добити в Югоизточната област на България за поредна година не е отчетена наличност от фузариозни, зелени и наядени зърна, жива зараза, главня и мораво рогче.

Средните стойности на основните качествени показатели са:

- **хектолитрова маса:** $77,1 \text{ kg/100 dm}^3 \pm 2,7 \text{ kg/100 dm}^3$ към $75,8 \text{ kg/100 dm}^3 \pm 2,5 \text{ kg/100 dm}^3$ през 2023 г.; $75,8 \text{ kg/100 dm}^3 \pm 2,8 \text{ kg/100 dm}^3$ през 2022 г.; $76,5 \text{ kg/100 dm}^3 \pm 2,3 \text{ kg/100 dm}^3$ през 2021 г.; $74,9 \text{ kg/100 dm}^3 \pm 3,4 \text{ kg/100 dm}^3$ през 2020 рек. год.;
- **съдържание на мокър глутен:** $26,2 \% \pm 2,9 \%$ към $24,6 \% \pm 2,8 \%$ през 2023 г.; $27,0 \% \pm 3,9 \%$ през 2022 г.; $22,0 \% \pm 2,9 \%$ през 2021 г.; $29,1 \% \pm 4,9 \%$ през 2020 рек. год.;
- **отпускане на глутена:** $8,2 \text{ мм} \pm 1,5 \text{ мм}$ към $7,9 \text{ мм} \pm 1,4 \text{ мм}$ през 2023 г.; $8,6 \text{ мм} \pm 1,6 \text{ мм}$ през 2022 г.; $7,3 \text{ мм} \pm 1,4 \text{ мм}$ през 2021 г.; $7,3 \text{ мм} \pm 1,4 \text{ мм}$ през 2020 рек. год.;
- **число на хлебопекарна сила:** $55,7 \text{ усл. ед.} \pm 5,0 \text{ усл. ед.}$ към $54,3 \text{ усл. ед.} \pm 4,5 \text{ усл. ед.}$ През 2023 г.; $55,2 \text{ усл. ед.} \pm 6,1 \text{ усл. ед.}$ през 2022 г.; $51,5 \text{ усл. ед.} \pm 5,1 \text{ усл. ед.}$ през 2021 г.; $63,0 \text{ усл. ед.} \pm 7,6 \text{ усл. ед.}$ през 2020 рек. год.
- **съдържание на протеин:** $12,5 \% \text{ с.в.} \pm 1,0 \% \text{ с.в.}$ към $12,1 \% \text{ с.в.} \pm 1,1 \% \text{ с.в.}$ през 2023 г.; $12,9 \% \text{ с.в.} \pm 1,3 \% \text{ с.в.}$ през 2022 г.; $11,2 \% \text{ с.в.} \pm 1,0 \% \text{ с.в.}$ през 2021 г.; $14,1 \% \text{ с.в.} \pm 2,0 \% \text{ с.в.}$ през 2020 рек. год.;
- **число на падане:** $430,6 \text{ сек.} \pm 45,2 \text{ сек.}$ към $447,5 \text{ сек.} \pm 43,3 \text{ сек.}$ през 2023 г.; $398,5 \text{ сек.} \pm 72,2 \text{ сек.}$ през 2022 г.; $389,5 \text{ сек.} \pm 49,9 \text{ сек.}$ през 2021 г.; $442,3 \text{ сек.} \pm 62,4 \text{ сек.}$ през 2020 рек. год.

5. Южен централен регион:

Южният централен район на България включва областите Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Хасково и Смолян. БАБХ е анализирала **177 бр. проби за 188 478 т. зърно**, което съставлява **7,80 %** от общо анализирания партии за страната.

Разпределението по групи е следното:

I група – 3,11 % към 1,67 % през 2023 г.; 0,00 % през 2022 г.; 0,37 % през 2021 г.; 0,76 % през 2020 рек. год.;

II група – 12,12 % към 0,80 % през 2023 г.; 2,96 % през 2022 г.; 2,74 % през 2021 г.; 7,81 % през 2020 рек. год.;

II Б група – 38,89 % към 20,70 % през 2023 г.; 39,40 % през 2022 г.; 36,02% през 2021 г.; 33,83 % през 2020 рек. год.

III група – 45,88 % към 76,83 % през 2023 г.; 57,64 % през 2022 г.; 60,87 % през 2021 г.; 57,60 % през 2020 рек. год., от тях **III+ група са 34,36 %** при 62,06 % през 2023 г.; 21,36 % през 2022 г.; 56,99 % през 2021 г.; 51,57 % през 2020 рек. год.

Общо **88,48 %** от опробваната за региона партида пшеница, реколта 2024 г. са с качество, удовлетворяващо изискванията на зърнопреработващия отрасъл към 85,23 % през 2023 г.; 63,72 % през 2022 г.; 96,11 % през 2021 г.; 92,97 % през 2020 рек. год. През настоящата година само в този регион има партии с преобладаваща **III+ група**, като за всички останали региони в страната.

Влагата на зърното варира между 8,4 % – 12,6 %, като няма от анализирани проби са със стойности на влагата над 14 %.

Хектолитровата маса е между 71,80 kg/100 dm³ – 83,20 kg/100 dm³. От анализирани партиди 21,47 % са под референтната от 76 кг/хл. към 84,44 % през 2023 г.; 68,00 % през 2022 г.; 35,50 % през 2021 г.; 45,93 % през 2020 г. Липсват партии с хектолитрова маса под 71 kg/100 dm³, стойност референтна за пшеница с ниски

хлебопекарни качества, при 12,78 % през 2023 г.; 25,71 % през 2022 г.; 4,73 % през 2021 г.; 9,88 % през 2020 г.

Данните за добив на мокър глютен варират в голям диапазон от 16,0 % – 38,0 %. При 90,39 % от анализираниите проби стойностите на показателя добив на мокър глютен превишават границата от 22 % при 59,44 % през 2023 г.; 84,66 % през 2022 г.; 61,54 % през 2021 г.; 63,37 % през 2020 рек. год.

Показателят отпускане на глутена варира от 3 мм до 14 мм. През настоящата година в 0,56 % анализирани партии има отпускане на глутена над установената референтна стойност от 12 мм, както през 2023 г., 2022 г. и 2021 г. не е имало такива партии; през 2020 г е 1,16 %.

Числото на хлебопекарна сила (ЧХС) е в диапазон от 40,0 до 86,0 усл. ед. при от 40,0 до 71,0 усл. ед. през 2023 г.; от 40,0 до 67,0 усл. ед. през 2022 г.; от 38,0 до 68,0 усл. ед. през 2021 г.; от 38,0 до 75,0 усл. ед. през 2020 рек. г. При 81,92 % от анализираниите количества ЧХС превишава границата от 50 усл. ед. при установени 67,22 % през 2023 г.; 80,57 % през 2022 г.; 62,72 % през 2021 г.; 77,32 % през 2020 г.

Числото на падане варира от 143 сек. до 536 сек. При 99,28 % от опробваната партия ЧП е над 300 сек., липсват проби от анализираната партия е в диапазона от 200 до 300 сек.. В 0,71 % от анализираниите партии има установени проби от пшеница със стойности много по-ниски от референтната за показателя от 200 сек.

По отношение показателя стъкловидност на пшеничното зърно 100 % от добито в региона зърно е с над 40 % стъкловидност и отговаря на изискванията за висококачествена пшеница.

При 10,73 % от пробите са установени зърна убодени от житна дървеница към 28,89 % през 2023 г.; 51,43 % през 2022 г.; 30,77 % през 2021 г.; 40,12 % през 2020 г. Както в опробваната за района партия в 0,56 % е установено убождане от житна дървеница, което превишава границата от 1 % в област Пловдив.

Партидите, в които са отчетени покълнали зърна са 1,13 % от опробваната за района партия. Стойностите варират от 0,0 % до 0,4 %, като няма проби надвишаващи граничната стойност от 1 %.

Партидите, в които е установена фузариоза са 26,00 % от опробваната за района партия при 45,00 % през 2023 г.; 30,86 % през 2022 г.; 10,06 % през 2021 г.; 13,37 % през 2020 г. Нивата на поражение са в диапазон от 0,0 до 2,3 %. Наличие на фузариум, което надвишава границата от 1 % е установено в проби от области Пловдив и Пазарджик и са 5,08 %.

От общо опробваното количество пшеница за региона при 2,26 % са установени наядени зърна, в диапазон 0,0 % - 0,2 %. Наличие прартиди с наядени зърна с стойности над 1 % няма.

В анализираната партидата са установени 1,13 % със съдържание на зелени зърна, в диапазона от 0,0% до 0,3 %.

При 37,85 % от анализирания за региона проби е установено наличието на зърна с алтернарий, като стойностите се движат в диапазона 0,0 % – 2,5 % , като в шестнадесет проби или в 9,04 % от области Пазарджик и Пловдив, има количества с наличие на алтернарий, които да превишават границата от 1,0 %.

През настоящата година в анализираната пшеница добита в Южен централен район не е установено наличие на мораво рогче, жива зараза и главня.

Средните стойности на основните качествени показатели са:

- **хектолитрова маса:** **78,6 kg/100 dm³ ± 2,3 kg/100 dm³** към 74,4 kg/100 dm³ ± 1,8 kg/100 dm³ през 2023 г.; 73,2 kg/100 dm³ ± 4,6 kg/100 dm³ 76,8 kg/100 dm³ ± 3,1 kg/100 dm³ през 2021 г.; 76,2 kg/100 dm³ ± 4,2 kg/100 dm³ през 2020 рек. год.;
- **съдържание на мокър глютен:** **25,8 % ± 3,2 %** към 22,3 % ± 3,2 % през 2023 г.; 24,9 % ± 3,5 % през 2022 г.; 22,6 % ± 3,9 % през 2021 г.; 23,8 % ± 6,1 % през 2020 рек.год.;
- **отпускане на глутена:** **8,3 мм ± 1,7 мм** към 7,4 мм ± 1,2 мм през 2023 г.; 7,7 мм ± 1,4 мм през 2022 г.; 7,2 мм ± 1,7 мм през 2021 г.; 7,3 мм ± 2,0 мм през 2020 рек. год.
- **число на хлебопекарна сила:** **54,5 усл. ед. ± 5,4 усл. ед.** към 51,3 усл. ед. ± 3,9 усл. ед. през 2023 г.; 54,7 усл. ед. ± 5,0 усл. ед. през 2022 г.; 53,3 усл. ед. ± 4,1 усл. ед. през 2021 г.; 54,8 усл. ед. ± 5,3 усл. ед. през 2020 рек. год.
- **съдържание на протеин:** **12,3 % с.в. ± 1,0 % с.в.** към 11,5 % с.в. ± 1,2 % с.в. през 2023 г.; 12,6 % с.в. ± 1,3 % с.в. през 2022 г.; 11,5 % с.в. ± 1,4 % с.в. през 2021 г.; 12,1 % с.в. ± 2,0 % с.в. през 2020 рек. год.;
- **число на падане:** **423,1 сек. ± 42,6 сек.** към 409,0 сек. ± 40,7 сек. през 2023 г.; 298,2 сек. ± 77,0 сек. през 2022 г.; 378,7 сек. ± 48,6 сек. през 2021 г.; 418,9 сек. ± 45,0 сек. през 2020 рек. год.

6. Югозападен регион:

Югозападният район на България включва областите Благоевград, Кюстендил, Перник, София-град и София-област. БАБХ е анализирала **50 бр. проби от 50 134 т.** пшеница, което е **2,10 %** от общо анализираната за страната партида. **Тази година няма представени проби единствено от област София град.**

Разпределението по групи е следното:

I група – 0,00 % към 0,00 % през 2023 г. и 2022 г.; 1,29 % през 2021 г.; 2,65 % през 2020 рек. год.;

II група – 2,78 % към 0,00 % през 2023 г.; 3,18% през 2022 г.; 5,04 % през 2021 г.; 15,98 % през 2020 рек. год.;

II Б група – 23,12 % към 7,15 % през 2023 г.; 23,67 % през 2022 г.; 37,05 % през 2021 г.; 19,45 % през 2020 рек. год.

III група – 74,10 % към 92,85 % през 2023 г.; 73,16 % през 2022 г.; 56,74 % през 2021 г.; 61,91 % през 2020 рек. год., от тях **III+ група** са **55,27 %** към 50,64 % през 2023 г.; 51,47 % през 2022 г.; 50,41 % през 2021 г.; 48,34 % през 2020 рек. год.

Общо **98,44 %** от обработените проби са с качество, удовлетворяващо изискванията на зърнопреработващия отрасъл, при 57,79 % през 2023 г.; 78,31 % през 2022 г.; 93,67 % през 2021 г.; 86,43 % през 2020 рек. год.

Влагата на зърното варира между 6,8 % – 11,4 %, като няма от анализираниите проби са със стойности на влагата над 14 %.

Хектолитровата маса е между 67,7 kg/100 dm³– 78,6 kg/100 dm³, като 68,00 % от анализираниите проби са със стойности на ХМ под референтната от 76 kg/100 dm³. Партидата с хектолитрова маса под 71 kg/100 dm³- стойност, референтна за пшеница с ниски хлебопекарни качества, възлиза на 12,00 %.

Данните за добив на мокър глутен и в този регион варират в голям диапазон от 18 % до 32 %, като 58,00 % от анализираниите проби демонстрират нива, превишаващи

границата от 22 % при 37,04 % през 2023 г.; 75,81 % през 2022 г.; 70,59 % през 2021 г.; 66,15 % през 2020 рек. год.

Показателят отпускане на глутена варира от 3 мм до 11 мм. Партиди с стойност над установената референтна от 12 мм няма.

Числото на хлебопекарна сила е в диапазон от 46,0 до 68,0 усл. ед., като 96,00 % от анализиранията количества превишават границата от 50 усл. ед. при 87,04 % през 2023 г.; 96,78 % през 2022 г.; 88,23 % през 2021 г.; 95,38 % през 2020 рек. г.

Числото на падане варира от 298 сек. до 445 сек. При 97,56 % от опробваната партида ЧП е над 300 сек., 2,44 % от анализиранията партида е в диапазона от 200 до 300 сек. И в този регион от анализиранията партиди липсват проби от пшеница със стойности много по-ниски от референтната за показателя от 200 сек.

По отношение показателя стъкловидност на пшеничното зърно – 100 % от добито в региона зърно е с над 40 % стъкловидност и отговаря на изискванията за висококачествена пшеница.

При 32,00 % от пробите има наличност на зърна, убодени от житна дървеница, стойностите се движат в диапазона от 0,0 % до 0,6 %. Партидата пшенично зърно, в която убождането от житна дървеница превишава границата от 1 % липсва.

За региона партидата, в която е отчетена наличност на покълнали зърна възлиза на 7,41 %. Установените стойности на наличие на покълнали зърна са в диапазона 0,0 % – 0,2 %. Стойности над референтната стойност от 1 % не са установени в региона.

Наличие на фузариум е установено при 64,00 % от анализиранията за региона проби, в размер на 0,0 % – 2,9 %. При 12,00 % от цялото количество пшеница, установените стойности за наличие на фузариум надхвърлят определената референтна стойност от 1 %. Пробите с високо съдържание на фузариум са взети от района на област Кюстендил.

При 16,00 % от окачествената партида са установени наядени зърна в диапазон 0,0 % - 0,7 % като партиди със стойности над 1 % няма.

При 50,00 % от анализиранията за региона проби е установено наличието на зърна с алтернарий, като стойностите се движат в диапазона 0,0 % – 7,0 %. Пшеницата, при която повредата от алтернария е над референтната стойност от 1 % е в размер на 16,00 % от общо анализиранията количество и е констатирана области Кюстендил, София област и Перник.

През настоящата година в анализиранията пшеница добита в Югозападен регион не е установено наличие на зелени зърна, жива зараза, мораво рогче и главня.

Средните стойности на основните качествени показатели са:

- **хектолитрова маса:** **74,5 kg/100 dm³ ± 1,9 kg/100 dm³** към 73,7 kg/100 dm³ ± 3,4 kg/100 dm³ през 2023 г.; 74,7 kg/100 dm³ ± 2,6 kg/100 dm³ през 2022 г.; 76,2 kg/100 dm³ ± 3,2 kg/100 dm³ през 2021 г.; 75,8 kg/100 dm³ ± 3,2 kg/100 dm³ през 2020 рек. год.;

- **съдържание на мокър глютен:** **22,2 % ± 2,2 %** към 19,9 % ± 1,9 % през 2023 г.; 26,5 % ± 2,6 % през 2022 г.; 23,5 % ± 3,1 % през 2021 г.; 24,5 % ± 3,4 % през 2020 рек. год.;

- **отпускане на глутена:** **6,0 мм ± 1,5 мм** към 5,5 мм ± 1,2 мм през 2023 г.; 7,0 мм ± 1,4 мм през 2022 г.; 6,8 мм ± 2,1 мм през 2021 г.; 6,7 мм ± 1,6 мм през 2020 рек. год.;

- **число на хлебопекарна сила:** **56,2 усл. ед. ± 3,4 усл. ед.** към 55,3 усл. ед. ± 3,6 усл. ед. през 2023 г.; 59,8 усл. ед. ± 4,6 усл. ед. през 2022 г.; 55,6 усл. ед. ± 4,9 усл. ед. през 2021 г.; 57,5 усл. ед. ± 4,5 усл. ед. през 2020 рек. год.;

- **съдържание на протеин:** **11,7 % с.в. ± 0,8 % с.в** към 10,7 % с.в. ± 0,7 % с.в през 2023 г.; 13,1 % с.в. ± 0,8 % с.в през 2022 г.; 12,0 % с.в. ± 1,1 % с.в през 2021 г.; 12,7 % с.в. ± 1,2 % с.в през 2020 рек. год.;

- **число на падане:** **402,2 сек. ± 22,4 сек. към 346,5 сек. ± 48,0 сек.** през 2023 г.; 342,7 сек. ± 39,9 сек. през 2022 г.; 381,2 сек. ± 36,0 сек. през 2021 г.; 360,2 сек. ± 26,1 сек. през 2020 рек. год.

7. Преглед на качеството на пшеницата по региони за 2020, 2021, 2022, 2023 и 2024 реколтни години:

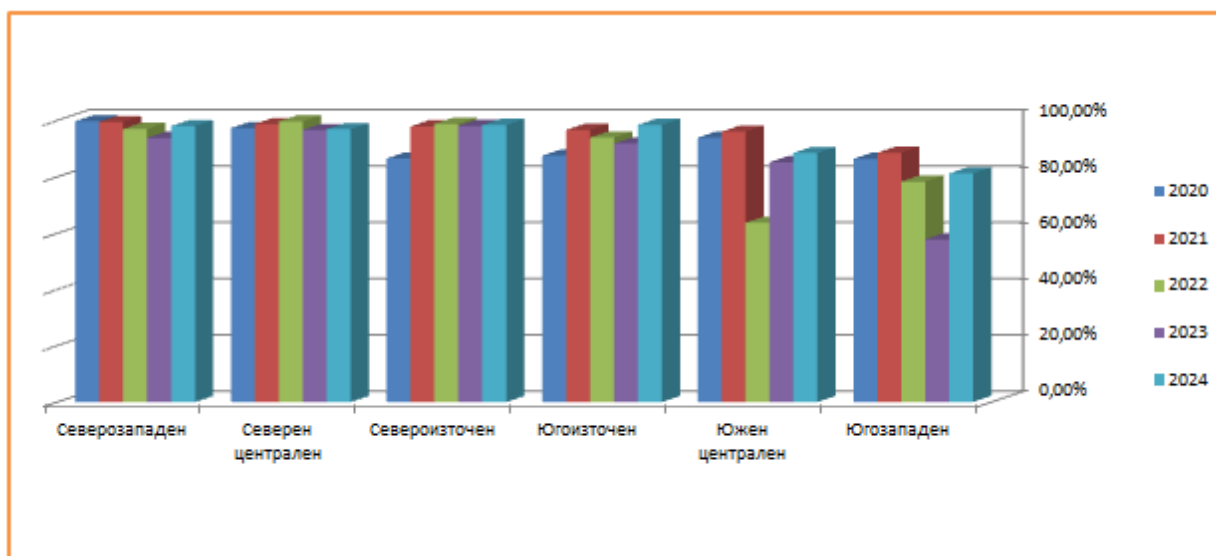
В Таблица 7 и Графика 2 са представени резултатите за качеството на пшеницата по региони на страната за периода 2020 - 2024 реколтни години, които включват количествата пшеница с високи хлебопекарни качества, удовлетворяващи потребностите на зърнопреработващия отрасъл.

Таблица 7

регион/реколтна година	2020	2021	2022	2023	2024
Северозападен	99,82%	99,47%	97,02%	93,86%	98,00%
Северен централен	97,31%	98,76%	99,68%	96,63%	96,93%
Североизточен	86,50%	97,95%	98,82%	98,09%	98,44%
Югоизточен	87,56%	96,66%	93,98%	91,80%	98,50%
Южен централен	93,97%	96,11%	63,72%	85,23%	88,48%
Югозападен	86,43%	88,59%	78,31%	57,79%	81,17%

През 2024 г. наблюдаваме, че делът на пшеницата с добри хлебопекарни качества се запазва в цялата страна. Най-висок дял на пшеница с добро качество е регистриран в североизточен район, а най-нисък – в югозападен регион на страната.

Графика 2

Делът на зърното с добри мелничарски и хлебопекарни качества, спрямо общо произведено за съответния регион е значително по-малък в Южна България (89,39 %) в сравнение със Северна България (97,79 %).

IV. Заключение:

Крайните резултати от извършеното съвместно от Областните дирекции „Земеделие“ и Българската агенция по безопасност на храните **представително окачествяване на пшеницата, реколта 2024 г.** определят добро качество на зърното по отношение технологичните му параметри.

Основните показатели, определящи млевното и хлебопекарното качеството на пшеницата са количеството и качеството на глутена (т.нар. „добив на мокър глутен“ и „отпускане на глутена“), съдържанието на суров протеин, както и косвените показатели за качество – число на хлебопекарна сила (ЧХС), число на падане, индекса за сила на брашното – W и баланса P/L.

Отчетените стойности при отделните качествени показатели, предполагат висок процент на дела пшеница с високо качество на зърното. Получените резултати от отделните анализи, разгледани комплексно - в съотношение един към друг, не оформят еднородна партида, характеризираща се с високи млевни и хлебопекарни качества.

Причината за това е комплексна – съчетание между неблагоприятното взаимодействие на метеорологичните фактори (почвена и атмосферна влага и температура) по време на различните фенофази от развитието на културата, съчетани с прилаганата агротехника. Рязки температурни амплитуди, необичайно топли зимни месеци с многократни температурни рекорди, хладна пролет с продължителни дъждове, съпроводени често от бури и градушки. Независимо климатичните условия отчитаме ниска влага на прибраното зърно, което е гаранция и възможност за дълготрайното му съхранение при подходящи условия и упражняван контрол през целия период на съхранение. Падналите валежи по време на прибиране на зърното са дали своето отражения върху хектолитровото му тегло – регистрираме по-ниски стойности спрямо предходната година. Големия диапазон които характеризират количеството и качеството на глутена в пшеничното зърно са от една страна сортова особеност, но от друга – пряко се влияят от хранителния режим на отглеждане на посевите. Качествено зърно се произвежда при балансирано торене, което е съчетание от макроеlementи – азот (N), фосфор (P) и калий (K) с микроелементи – сяра (S), магнезий (Mg), манган (Mn), цинк (Zn) и т.н. Торовата норма е необходимо да бъде определена на основата на почвен анализ за запасеност на почвата с хранителни елементи.

Получените добиви от пшеница и установеното качество гарантират наличността на достатъчно количество зърно, което напълно да отговори на нуждите и да задоволи потребностите на зърнопреработвателната индустрия (мелничарството, фуражопроизводство, производство на спирт); на производителите на хляб, хлебни и сладкарски изделия; на търговците на зърно и зърнени продукти.

Пшеницата произведена през 2024 г., с млевни и хлебопекарни качества, които отговарят на изискванията на търговци и преработватели, възлиза на **96,57 %** от общото производство.

КАЧЕСТВО НА БЪЛГАРСКАТА ТВЪРДА ПШЕНИЦА
(Triticum durum)
РЕКОЛТА 2024

Оценката на добитата твърда пшеница, реколта 2024 г. е извършена на база анализирани **39** броя проби, взети от партида **26 697 т. (за сравнение с предходната 2022 г. са анализирани 51 бр. проби с партида 40 537 т)** от територията на зърнопроизводителните райони на страната с традиции в отглеждането на твърда пшеница, а именно областите: Бургас, Пазарджик, Пловдив, Ямбол, Сливен, Стара Загора, Хасково и Добрич. Българската агенция за безопасност на храните не разполага с данни за площите, заети с твърда пшеница и за общо произведеното от нея зърно.

Пробите са оформени от сортовете твърда пшеница – Аторис, Рилийф, Дон Матео и др.

Декларираният от зърнопроизводителите среден добив при твърдата пшеница се движи в диапазон от 75 кг/дка до 792 кг/дка при от 200 кг/дка до 600 кг/дка през 2023 г.; от 210 кг/дка до 580 кг/дка през 2022 г.; 316 кг/дка до 797 кг/дка през 2021 г.; 63 кг/дка до 630 кг/дка през 2020 г. На тази база е установен среден добив за анализирания партида от 430 кг/дка към 417 кг/дка през 2023 и 2022 г.; 572,3 кг/дка през 2021 г.; 351 кг/дка през 2020 година.

Оценката е направена съгласно изискванията на Европейската комисия. Стойностите на качествените показатели на произведената през 2024 г. твърда пшеница са отразени в Таблица 8.

1. Влага

Стойност на показателя %	Резултати от пробите 2024 г. %	Резултати от пробите 2023 г. %	Резултати от пробите 2022 г. %	Резултати от пробите 2021 г. %	Резултати от пробите 2020 г. %
$\geq 14,5$	-	-	-	-	-
13,5-14,4	-	-	-	-	-
12,6-13,4	-	-	-	3,03	-
$< 12,5$	100	100	100	96,97	100

1.1. Средни аритметични стойности на показателя „Влага”

Стойност на показателя %	Резултати 2024 г. %	Резултати 2023 г. %	Резултати 2022 г. %	Резултати 2021 г. %	Резултати 2020 г. %
Минимално	8,3	8,9	9,0	9,3	9,4
Максимално	12,4	12,2	12,4	12,6	11,9
Средна аритметична стойност	10,0	10,6	10,4	10,4	10,8
Стандартно отклонение	$\pm 0,7$	$\pm 0,4$	$\pm 0,8$	$\pm 0,5$	$\pm 0,6$

Влагата на зърното от твърда пшеница се движи в диапазон от 8,3 % до 12,4 % към от 8,9 % до 12,2 % през 2023 г.; от 9,0 % до 12,4 % през 2022 г.; от 9,3 % до 12,6 % през 2021 г.; от 9,4 % до 11,9 % през 2020 рек. г. Падналите валежи в началото на жътвата не са дали отражение върху влагата на зърното, защото 100 % от опробваната пшеница е с влага под максимално допустимата за съхранение – 14 %.

2. Обща стъкловидност

Стойност на показателя %	Резултати от пробите 2024 г. %	Резултати от пробите 2023 г. %	Резултати от пробите 2022 г. %	Резултати от пробите 2021 г. %	Резултати от пробите 2020 г. %
> 30	100	100	100	100	100
27 -30	-	-	-	-	-
< 27	-	-	-	-	-

2.1. Средни аритметични стойности на показателя „Обща стъкловидност” в %.

Стойност на показателя %	Резултати 2024 г. %	Резултати 2023 г. %	Резултати 2022 г. %	Резултати 2021 г. %	Резултати 2020 г. %
Минимално	77	40	56	55	62
Максимално	96	96	98	98	94
Средна аритметична стойност	87	80	89	72	74
Стандартно отклонение	± 3,3	± 7,3	± 10,0	± 10,9	± 11

Общата стъкловидност е показател на млевните свойства на пшеничното зърно и осигурява определен минимален добив на светли брашна. Пшеницата с по-висока стъкловидност е по-богата с белтъчни вещества и добивът на брашно също е по-голям, качеството е по добро и брашното се пресява лесно. Разходът на енергия за смилане на зърното е по-голям. Граничната норма е 50 %, стойност, под които чувствително намалява добивът на светли (бели) брашна. Стойност на показателя „обща стъкловидност под установената референтна от 50 % през 2023 г. е 1,96 % (единична проба от област Стара Загора), като през 2023 г. е 1,96%, през 2022 г., 2021 г., 2020 г. и 2019 г. няма такива от анализирани проби.

Средната стойност на общата стъкловидност за страната през 2024 г. е 87,0 % ± 3,3 % към 80,2 % ± 7,3 % през 2023 г.; 88,7 % ± 10,0 % през 2022 г.; 72,0 % ± 10,9 % през 2021 г.; 72,0 % ± 10,9 % през 2021 г.; 74,0 % ± 12 % през 2020 рек. г. През настоящата година отчитаме задържане на нормалните стойности на показателя „обща стъкловидност“, в сравнение с предходните реколтни години.

3. Съдържание на суров протеин

Стойност на показателя % с.в.	Резултати от пробите 2024 г. % с.в	Резултати от пробите 2023 г. % с.в	Резултати от пробите 2022г. % с.в	Резултати от пробите 2021 г. % с.в	Резултати от пробите 2020 г. % с.в
< 11,5	5,13	5,88	-	18,18	13,04

11,6-12,4	0,00	5,88	10,53	21,21	34,78
12,5-12,9	10,26	3,93	5,26	12,12	4,35
> 13	84,61	84,31	84,21	48,49	65,22

3.1. Средни аритметични стойности на показателя „Суров протеин“

Стойност на показателя % с.в.	Резултати 2024 г. % с.в.	Резултати 2023 г. % с.в.	Резултати 2022 г. % с.в.	Резултати 2021 г. % с.в.	Резултати 2020 г. % с.в.
Минимално	11,3	9,3	11,6	9,5	9,4
Максимално	18,7	16,9	18,2	16,3	19,5
Средна аритметична стойност	15,2	14,1	14,3	13,0	13,9
Стандартно отклонение	± 1,2	± 0,7	± 1,1	± 2,9	± 2,5

През настоящата година показателят варира от 9,3 % с.в. до 16,9 % с.в. към от 9,3 % с.в. до 16,9 % с.в. през 2023 г.; от 11,6 % с.в. до 18,2 % с.в. през 2022 г.; от 9,5 % с.в. до 16,3 % с.в. през 2021 г.; от 9,5 % с.в. до 16,3 % с.в. през 2021 г.; 9,4 % с.в. до 19,5 % с.в. през 2020 рек.г. През настоящата година отчитаме задържане на стойности на показателя в сравнение като през 2022 година.

Успоредно с това отчитаме и задържане на партидата твърда пшеница, при която са отчетени стойности на показателят „суров протеин“ над 13 %, като за 2024 г. тази група е 84,61 % към 84,31 % през 2023 г.; 84,21 % през 2022 г.; 48,49% през 2021 г.; 69,54 % през 2020 рек.г. Възможна причина за това са сортова особеност, прилагана агротехника, метеорологичните условия по време на вегетация на културата.

4. Число по Хагберг или т. нар. „Число на падане“

Стойност на показателя сек.	Резултати от пробите 2024 г. %	Резултати от пробите 2023 г. %	Резултати от пробите 2022 г. %	Резултати от пробите 2021 г. %	Резултати от пробите 2020 г. %
>280	100	100	100	100	100
250-280	-	-	-	-	-

220-250	-	-	-	-	-
< 220	-	-	-	-	-

4.1. Средни аритметични стойности на показателя „Число на падане”.

Стойност на показателя сек.	Резултати 2024 г. сек.	Резултати 2023 г. сек.	Резултати 2022 г. сек.	Резултати 2021 г. сек.	Резултати 2020 г. сек.
Минимално	440	342	351	391	328
Максимално	771	866	612	869	655
Средна аритметична стойност	543,4	534,8	484,4	516	441
Стандартно отклонение	± 67,4	± 144,7	± 86,6	± 92,6	± 89,2

Стойностите на числото на падане на анализиранияте проби от твърда пшеница, реколта 2024 г. са в диапазона 342 - 866 сек. към 342 - 866 сек. през 2023 г.; 351 - 612 сек. през 2022 г.; 391 - 869 сек. през 2021 г.; 391 - 869 сек. през 2021 г.; 328 - 655 сек. през 2020 рек.г.

Заклучение:

Произведената през 2024 г. твърда пшеница на територията на Република България е със средни показатели на технологичните изисквания за добиването на брашна и грисове за производството на висококачествени макарони и макаронени изделия.

С УВАЖЕНИЕ,

Д-Р СВЕТЛОЗАР ПАТАРИНСКИ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА БАБХ

СЪГЛАСУВАЛ:

проф. д-р Оля Караджова -
заместник изпълнителен директор на БАБХ,

.....2024 г.

ИЗГОТВИЛ:

Боряна Нинова,
директор ЦЛОЗФ

.....2024 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните

Българска агенция по безопасност на храните

табл. 2

Средни стойности на качествените показатели на пшеницата, реколта 2024 година - по области

№	Регион/област	Взети проби	Пирени	Влага		ХМ		ДМГ		ОГ		ЧХС		СП		ЧП		СЧ		W		УЖД		Фузариум		Покълнали		Навреден		Зелен		Алтернатив	
		брой	t	%		kg/hl		%		mm		услед.		% към сухо в-во		вс.		cm3		10E-4l		%		%		%		%		%		%	
				ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.	ср.ст.	откл.
	Северозападен регион	215	568820	10,4	0,4	77,4	1,7	24,4	2,8	7,8	1,1	53,3	4,4	11,9	1,1	309,1	33,3	33,7	9,4	165,9	45,4	0,0	0,1	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	1,1
1	Видин	60	116680	11,1	0,5	76,5	3,3	23,5	3,0	6,8	1,5	55,6	4,0	11,9	1,1	371,5	27,6	30,7	7,4	204,8	24,2	0,1	0,1	0,3	0,4	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	1,0
2	Враца	52	131870	10,3	0,4	78,9	1,3	27,0	3,0	8,7	1,1	55,2	4,0	12,9	1,1	293,0	35,4	41,1	9,5	194,2	37,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	1,5
3	Ловеч	28	57820	10,2	0,1	76,4	1,1	23,3	3,1	7,8	1,0	51,5	5,4	11,3	1,4	300,2	41,7	32,9	10,2	146,0	46,6	0,0	0,0	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	3,0
4	Монтана	13	112780	10,4	0,6	77,3	1,6	23,3	2,0	7,8	0,8	51,0	2,5	11,5	0,8	292,4	31,8	29,7	9,7	129,5	60,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Плевен	62	149670	10,1	0,2	78,1	1,5	24,8	3,0	8,2	1,1	53,0	5,8	12,0	1,2	288,5	30,2	34,4	10,4	155,0	58,4	0,0	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Северен централен регион	205	560313	10,6	0,3	76,7	2,2	25,3	3,6	7,9	1,9	55,1	6,7	11,9	1,2	353,0	32,7	32,8	9,8	178,7	45,8	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0	0,3	0,7
6	Велико Търново	33	130920	10,4	0,4	76,9	1,2	24,0	2,9	8,0	1,2	51,4	4,5	11,6	1,3	290,9	27,3	29,5	8,6	136,7	34,9	0,0	0,0	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7	Габрово	5	2030	10,5	0,2	76,2	0,9	24,4	3,0	8,8	0,8	49,8	6,6	11,9	1,0	290,0	17,9	30,5	13,4	184,0	*	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,6	0,8	0,0	1,6	3,6	
8	Разград	65	120190	10,9	0,2	76,9	3,8	26,5	4,5	7,8	2,3	58,1	8,2	12,0	1,3	389,5	37,3	35,8	9,9	189,8	57,8	0,6	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
9	Русе	65	182820	10,9	0,4	77,4	2,0	24,5	3,3	7,4	2,2	56,1	6,8	11,6	1,1	385,6	36,4	30,7	7,2	171,8	62,4	0,6	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
10	Силистра	37	124353	10,3	0,3	76,4	2,8	27,1	4,0	7,4	2,8	60,0	7,3	12,3	1,3	409,0	44,9	37,5	9,8	211,0	27,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Североизточен регион	334	717100	11,2	0,5	77,4	2,5	26,0	3,6	7,7	2,4	57,9	8,1	12,1	1,2	397,4	42,8	35,1	8,9	182,0	39,4	0,4	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11	Варна	70	182590	11,7	0,5	76,9	2,9	25,6	3,4	7,3	2,4	59,0	7,9	11,9	1,1	399,2	38,5	33,9	7,8	155,0	43,1	0,6	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
12	Добрич	153	371135	10,7	0,5	79,0	1,8	26,2	3,6	7,5	2,3	59,3	9,5	12,0	1,0	381,8	51,2	35,4	7,9	201,5	42,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13	Търговище	60	85301	11,0	0,4	77,9	3,2	25,5	3,4	7,6	2,0	57,8	8,7	12,2	1,4	422,3	23,7	33,6	10,4	186,3	35,4	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
14	Шумен	51	78074	11,4	0,4	75,6	2,2	26,9	4,0	8,6	2,8	55,7	6,4	12,4	1,2	386,4	57,7	37,3	9,4	185,2	36,8	0,8	0,9	0,1	0,1	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
	Югоизточен регион	247	301117	10,4	0,5	77,1	2,7	26,2	2,9	8,2	1,5	55,7	5,0	12,5	1,0	430,6	45,2	37,2	8,9	134,0	35,9	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15	Бургас	90	89839	11,3	0,7	77,4	2,6	24,1	3,5	7,2	1,6	55,4	5,6	11,9	1,2	418,0	37,0	35,2	10,7	162,1	41,9	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16	Сливен	40	40359	10,8	0,3	76,2	3,0	26,1	0,8	7,5	1,1	58,6	4,7	12,5	0,4	404,0	20,5	36,7	2,5	82,3	18,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
17	Стара Загора	53	51570	9,5	0,6	76,8	3,2	27,7	4,3	8,9	1,8	55,6	4,5	12,9	1,5	449,6	76,4	39,4	12,9	130,8	49,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
18	Ямбол	64	119349	10,2	0,6	77,8	2,0	26,8	3,1	9,4	1,6	53,2	5,0	12,7	1,0	451,0	46,8	37,6	9,6	160,8	34,6	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Южен централен регион	177	188478	9,9	0,6	78,6	2,3	25,8	3,2	8,3	1,7	54,5	5,4	12,3	1,0	423,1	42,6	34,3	9,3	167,9	38,0	0,1	0,2	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4
19	Кърджали	7	310	10,3	1,1	80,6	2,3	22,4	1,7	9,1	1,8	45,6	5,6	10,9	0,6	420,2	77,1	25,3	4,8	106,0	*	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	
20	Пазарджик	10	14960	9,6	0,6	77,1	2,3	27,0	3,3	7,0	1,4	61,2	3,5	13,2	0,9	438,9	43,1	39,5	7,0	186,0	21,2	0,2	0,3	0,7	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,7	
21	Пловдив	82	81088	9,6	0,5	77,3	2,6	27,1	4,2	7,8	2,0	59,0	8,3	13,0	1,2	406,3	52,1	37,8	10,3	171,4	41,1	0,1	0,2	0,3	0,4	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,5	0,7
22	Смолян	0	0																														
23	Хасково	78	92120	10,1	0,5	79,2	2,2	26,7	3,5	9,5	1,5	52,3	4,3	12,2	1,3	427,0	32,7	34,5	10,7	208,3	51,6	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Югозападен регион	50	50134	9,3	0,5	74,5	1,9	22,2	2,2	6,0	1,5	56,2	3,4	11,7	0,8	402,2	22,4	30,8	4,0	144,5	67,3	0,1	0,1	0,5	0,4	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,6	0,9
24	Благоевград	5	232	8,8	0,1	76,4	1,0	18,8	0,4	4,2	0,8	57,0	0,0	10,6	0,3	406,8	8,4	28,0	1,2	52,0	*	0,3	0,2	0,6	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,4	
25	Кюстендил	11	6095	8,6	0,8	73,4	1,6	22,9	2,4	6,1	2,1	56,3	4,8	12,0	0,9	404,3	22,2	29,8	3,4	186,0	*	0,2	0,1	1,1	0,9	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	1,0	2,1	
26	Перник	16	8767	9,7	0,4	72,9	2,8	22,6	2,9	6,7	1,7	54,3	3,6	11,9	0,8	399,9	23,1	32,1	4,3	135,0	42,4	0,1	0,1	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,3
27	София-град	0	0																														
28	София-област	18	35040	10,2	0,6	75,5	2,2	24,6	3,0	6,9	1,4	57,2	5,1	12,5	1,2	397,6	36,1	33,3	7,2	205,0	92,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,8	1,0	
	ОБЩО ЗА СТРАНАТА	1228	инициал	10,3	0,5	77,0	2,2	25,0	3,0	7,7	1,7	55,4	5,5	12,1	1,1	385,9	36,5	34,0	8,4	162,2	45,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,3	0,5

Легенда:

ХМ- Хектолитрова маса

ДМГ- Добив на макар глутен

ОГ- Отпускане на глутена

ЧХС- Число на хлебопекарната сила

СП- Суров протеин

ЧП- Число на падане

УЖД- Убодени от жътна дървеница

табл.4

Качество на пшеницата реколта 2024 по региони (области)

регион (област)	групи по БДС 602-87				
	I-ва	II-ра	II-ра Б	III +	III-та
	%	%	%	%	%
Северна България					
Северозападен регион					
Видин	1,67	6,67	41,67	40,00	10,00
Враца	1,92	23,08	67,31	7,69	0,00
Ловеч	0,00	14,29	28,57	57,14	0,00
Монтана	0,00	0,00	61,54	38,46	0,00
Плевен	1,61	8,06	56,45	33,87	0,00
Средно за региона	1,04	10,42	51,11	35,43	2,00
Северен централен регион					
Велико Търново	0,00	9,09	51,52	36,36	3,03
Габрово	0,00	20,00	20,00	60,00	0,00
Русе	1,54	16,92	52,31	29,23	0,00
Разград	10,77	15,38	49,23	12,31	12,31
Силистра	5,41	16,22	64,86	13,51	0,00
Средно за региона	3,54	15,52	47,58	30,28	3,07
Североизточен регион					
Варна	10,00	22,86	41,43	21,43	4,29
Добрич	14,38	25,49	45,75	14,38	0,00
Търговище	1,67	21,67	55,00	21,67	0,00
Шумен	1,96	7,84	47,06	41,18	1,96
Средно за региона	7,00	19,46	47,31	24,66	1,56
За Северна България	3,86	15,14	48,67	30,13	2,21

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 915 98 98, www.babh.government.bg☐ Ниво 3, TPL-RED ☐ Ниво 2, TPL-AMBER ☒ Ниво 1, TPL-GREEN ☐ Ниво 0, TPL-WHITE

табл.5

Качество на пшеницата реколта 2024 по региони (области)

регион (област)	групи по БДС 602-87				
	I-ва	II-ра	II-ра Б	III +	III-та
	%	%	%	%	%
Южна България					
Югоизточен регион					
Бургас	5,56	11,11	53,33	27,78	2,22
Сливен	0,00	10,00	90,00	0,00	0,00
Стара Загора	1,89	20,75	58,49	15,09	3,77
Ямбол	1,56	10,94	79,69	7,81	0,00
Средно за региона	2,25	13,20	70,38	12,67	1,50
Южен централен регион					
Кърджали	0,00	0,00	28,57	71,43	0,00
Пазарджик	10,00	10,00	20,00	20,00	40,00
Пловдив	2,44	24,39	39,02	28,05	6,10
Смолян	-	-	-	-	-
Хасково	0,00	14,10	67,95	17,95	0,00
Средно за региона	3,11	12,12	38,89	34,36	11,52
Югозападен регион					
Благоевград	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00
Кюстендил	0,00	0,00	18,18	36,36	45,45
Перник	0,00	0,00	18,75	62,50	18,75
София-град	-	-	-	-	-
София-област	0,00	11,11	55,56	22,22	11,11
Средно за региона	0,00	2,78	23,12	55,27	18,83
За Южна България	1,79	9,37	44,13	34,10	10,62

Характеристика на качествените показатели на пшеницата, реколта 2024 г. - по области

№	Регион/област	Взети проби	Парцела	Влага		ХМ		ДМГ		ОГ		ЧКС		СП		ЧП		СЧ		W		УЖД		Фузариум		Покълтост		Надглед		Мораво рого		Жива зараза		Зеленост		Алтериратив		
		брой	t	%	%	kg/hl	%	mm	усл.ед.	%към сухо в-во	вс.	см3	10E-4J	%	%	%	%	%	%	бр./кг	%	%																
				от	до	от	до	от	до	от	до	от	до	от	до	от	до	от	до	от	до	от	до	от	до	от	до	от	до	от	до	от	до	от	до	от	до	
Северозападен регион																																						
1	Видин	60	116680	10,00	12,50	67,9	83,0	17,0	33,0	3,0	10,0	48	71	8,40	15,80	298	417	12	59	171	226	0,0	0,6	0,0	1,7	0,0	0,9	0,0	0,1	0,0	0,0	0	0	0,0	0,1	0,0	4,8	
2	Враца	52	131870	10,00	12,00	76,0	81,1	20,0	35,0	5,0	10,5	46	71	10,40	15,30	228	368	27	56	145	250	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	8,0	
3	Ловеч	28	57820	9,90	10,40	75,0	78,4	17,0	29,0	5,0	9,5	42	60	9,10	13,80	219	372	20	48	98	191	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	8,0	
4	Монтана	13	112780	10,00	11,80	73,3	78,8	20,0	27,0	7,0	9,5	46	54	10,10	12,60	240	353	21	45	87	172	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	
5	Плевен	62	149670	9,30	10,70	75,2	80,6	18,0	33,0	5,0	10,0	42	78	9,30	14,60	235	360	22	55	78	222	0,0	1,6	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Северен централен регион																																						
6	Велико Търново	33	130920	9,80	11,30	74,4	79,6	19,0	32,0	5,0	9,5	43	59	9,60	14,50	248	355	20	54	98	166	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	
7	Габрово	5	2030	10,30	10,60	74,8	77,1	22,0	29,0	8,0	10,0	44	61	10,90	13,40	266	313	21	40	184	184	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	8,0	
8	Разград	65	120190	10,50	11,30	68,5	80,8	16,0	38,0	4,0	14,0	45	81	8,90	15,50	255	445	15	61	103	265	0,2	0,9	0,0	0,8	0,0	0,1	0,1	0,5	0,0	0,0	0	0	0,0	0,1	0,0	0,0	
9	Русе	65	182820	9,90	12,10	73,1	80,9	17,0	31,0	4,0	11,5	40	75	9,10	14,80	302	487	15	51	69	259	0,4	1,1	0,0	0,5	0,0	0,1	0,2	0,5	0,0	0,0	0	0	0,0	0,1	0,0	0,0	
10	Силистра	37	124353	9,70	11,10	70,8	82,6	19,0	39,0	2,5	13,0	50	78	9,70	16,60	315	487	16	63	173	232	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Североизточен регион																																						
11	Варна	70	182590	10,60	13,00	67,8	81,6	17,0	33,0	4,0	12,0	44	81	8,50	14,40	304	507	12	52	74	216	0,3	1,1	0,0	0,3	0,0	0,2	0,1	0,5	0,0	0,0	0	0	0,0	0,1	0,0	0,0	
12	Добрич	153	371135	9,40	12,00	72,4	82,4	17,0	39,0	2,0	12,0	42	87	9,40	15,70	193	517	17	64	112	288	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	
13	Търговище	60	85301	10,30	12,00	71,5	90,2	17,0	32,0	4,0	13,0	38	78	7,60	14,40	369	484	11	55	140	222	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,2	
14	Шумен	51	78074	10,40	12,60	70,8	81,2	18,0	35,0	3,0	14,0	42	71	9,40	14,90	284	577	17	55	129	222	0,4	7,0	0,0	0,3	0,0	0,1	0,2	0,6	0,0	0,0	0	0	0,0	0,1	0,0	0,0	
Югоизточен регион																																						
15	Бургас	90	89839	9,90	13,20	64,5	82,1	16,0	34,0	4,0	11,0	44	73	7,90	14,90	282	476	20	60	118	245	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,3	
16	Сливен	40	40359	10,30	11,30	72,0	81,2	24,0	28,0	5,0	10,0	49	68	11,60	13,40	357	445	33	41	64	107	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	
17	Стара Загора	53	51570	7,70	10,70	66,8	81,3	18,0	37,0	5,0	12,0	44	68	8,80	15,50	110	617	17	62	59	178	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,3	
18	Ямбол	64	119349	8,50	11,20	74,4	82,3	18,0	35,0	5,0	12,0	42	71	9,00	15,20	364	574	18	62	100	198	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Южен централен регион																																						
19	Иърджали	7	310	9,50	12,60	76,3	82,6	21,0	26,0	5,5	11,0	40	56	10,40	12,10	321	536	19	29	106	106	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,4	
20	Пазарджик	10	14960	8,90	10,80	73,8	80,9	21,0	31,0	4,0	9,0	57	66	11,80	14,50	352	490	31	54	171	201	0,0	0,8	0,0	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	1,8	
21	Пловдив	82	81088	8,40	10,40	71,8	83,2	16,0	38,0	3,0	14,0	40	86	10,10	16,20	143	494	19	63	105	218	0,0	1,2	0,0	1,6	0,0	0,4	0,0	0,2	0,0	0,0	0	0	0,0	0,3	0,0	2,5	
22	Смолян	0	0																																			
23	Хасково	78	92120	8,40	10,90	72,6	82,9	19,0	35,0	5,0	12,0	43	63	9,60	15,00	355	522	13	55	142	265	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Югозападен регион																																						
24	Благоевград	5	232	8,60	8,90	75,0	77,2	18,0	19,0	3,0	5,0	57	57	10,40	11,00	396	418	26	29	52	52	0,1	0,6	0,3	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,1	0,0	0,9	
25	Кюстендил	11	6095	6,80	9,50	71,6	76,0	19,0	28,0	3,0	11,0	50	65	10,50	13,50	371	426	24	34	186	186	0,0	0,5	0,2	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	7,0
26	Перник	16	8767	8,70	10,40	67,7	78,0	19,0	27,0	4,0	9,0	46	58	10,50	13,10	360	432	26	40	360	165	0,0	0,3	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	1,1	
27	София-град	0	0																																			
28	София-обст	18	35040	9,00	11,40	70,1	78,6	20,0	32,0	5,0	9,0	50	68	10,40	15,70	298	445	21	57	144	311	0,0	0,3	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0,0	3,6	
ОБЩО ЗА СТРАНАТА		1228	2385962	6,80	13,20	64,5	90,2	16,0	39,0	2,0	14,0	38	87	7,60	16,60	110	617	11	64	52	311	0,0	7,0	0,0	2,9	0,0	0,9	0,0	1,8	0,0	0,0	0	0	0,0	0,3	0,0	8,0	

Легенда:

ХМ- Хектолитрова маса

ДМГ- Добив на макър глутен

ОГ- Отпускане на глутена

ЧКС- Число на хлебопекарната сила

СП- Суров протеин

Ч

табл. 8

Характеристика на качествените показатели на пшеницата, реколта 2024 г. - по области

No	Регион/област	Взети проби	Партида	Влага		СП		ЧП		ОС	
		брой	t	%		% към сухо в-во		вс.		%	
				от	до	от	до	от	до	от	до
	Североизточен регион										
12	Добрич	3	5470	10,10	10,40	12,80	13,90	495	707	87	95
	Югоизточен регион										
15	Бургас	5	1088	9,90	12,40	11,30	15,10	441	567	77	85
16	Сливен	3	3240	10,50	10,50	15,50	15,60	566	771	83	85
17	Стара Загора	8	4543	8,30	10,20	13,90	18,70	495	667	83	96
18	Ямбол	10	5816	9,30	10,10	12,70	16,10	516	702	84	92
	Южен централен регион										
20	Пазарджик	2	291	9,50	10,10	13,80	18,10	472	487	80	95
21	Пловдив	2	1220	9,50	10,10	13,80	18,10	472	487	80	95
23	Хасково	6	5029	8,80	9,60	12,50	16,10	440	592	88	91
	ОБЩО ЗА СТРАНАТА		39	26697	8,30 12,40	11,30 18,70	441 771	77 96			

Легенда:

СП- Суров протеин

ЧП- Число на падане

ОС- Обща стъкловидност